

ΕΛΛΗΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΨΥΧΙΚΟΥ

ΛΥΚΕΙΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ

Εξόρμηση 2019
στη Βιέννη

ΕΛΛΗΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΨΥΧΙΚΟΥ

ΛΥΚΕΙΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ

Εξόρμηση 2019
στη Βιέννη

16 / 4 / 2019 - 20 / 4 / 2019

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΩΝ ΟΜΙΛΩΝ ΤΗΣ ΕΞΟΡΜΗΣΗΣ

ΟΜΙΛΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ - ΤΕΧΝΗΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ:

Χ. Ζήκος, Αλ. Α. Σπύρογλου, Ν. Τζανακάκης

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ:

Ελ. Δαγκωνάκη, Ειρ. Μπαλαδάκη

RECYCLE TODAY - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ:

*Μ. Γαλερός, Β. Δημόπουλος***ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΜΑΘΗΤΕΣ**

Αγαπητός Δημήτριος,
 Αδαμοπούλου Αναστασία,
 Ανδριανού Μαρία,
 Άννινου Άννα- Μαρία,
 Αρσενιάδου Αναστασία,
 Γαβαλάκη Δήμητρα,
 Γκούντχεντ Γαλήνη,
 Γκριέκο Ανδρέας,
 Δάβου Δανάη – Ζωή,
 Δαλιάνη Αλεξάνδρα,
 Δαμαλά Ιωάννα – Μαρία,
 Δανιήλ Γεωργία,
 Δερβεντζή Ελένη,
 Ζαφειρόπουλος Ζαφείριος – Νεκτάριος,
 Ζουπάνου Αλεξάνδρα – Μαρία,
 Ιωαννίδη Ελένη – Θεοδώρα,
 Ιωαννίδη Φωτεινή,

Καλλίτση Ελένη – Στεφανία,
 Κοκκίδου Αμαλία – Χρύσα,
 Κυριακοπούλου Άννα – Πολυτίμη,
 Κυριάκου – Δαδιώτου Ειρηλένα,
 Λεοντάρη Άννα – Θεοδώρα,
 Λι Αθηνά,
 Λιάδη Αναστασία,
 Λιβάνη – Δρίλλια Μελίνα,
 Λιβανίου Αλεξάνδρα,
 Λιγνού Αλίκη,
 Λουκατζίκου Αίγλη – Αγάπη,
 Νικολαΐδου Δήμητρα,
 Νικοπούλου Ειρήνη – Ιωάννα,
 Ουραιλίδου Διονυσία,
 Παληού Ιωάννα,
 Παληού Κωνσταντίνα – Μαρία,
 Παπαγεωργίου Ελεάννα,

Παπαθανασίου Νίκη,
 Παππά Ελένη – Άννα,
 Παραμυθιώτη Μαρία,
 Σαββουλίδης Σταύρος,
 Σταματόπουλος Απόστολος – Ορφέας,
 Σταυρακάκη Θεοδώρα – Δανάη,
 Σταυρόπουλος Αθανάσιος,
 Τζήμα Αγγελική,
 Φλώρου Ξένη,
 Φούλη Νικολέτα,
 Φουρναράκη Αννέτα,
 Φρονίστα Αγάπη,
 Χαρατσίδης Χαράλαμπος – Νικόλαος,
 Χαριζάνου Ιωάννης,
 Χρυσοφού Ευθαλία - Εμμανουέλα

ΣΥΝΟΛΟΙ - ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:*κ. Αλ. Α. Σπύρογλου, κ. Β. Δημόπουλος, κ. Ειρ. Μπαλαδάκη, κ. Ν. Τζανακάκης, κ. Χ. Ζήκος*

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΝΤΥΠΟΥ: Ειρήνη Μπαλαδάκη

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Μάρκος Χατζητάσκος

Εισαγωγικό Σημείωμα

Η Εξόρμηση του Λυκείου του Κολλεγίου Ψυχικού για το 2019 στο πλαίσιο του θέματος «Ελληνισμός της Διασποράς» είχε προορισμό την έδρα της ιστορικής και εμβληματικής πρωτεύουσας μιας ευρωπαϊκής πρώην αυτοκρατορίας· την πόλη της Βιέννης.

Η παρουσία Ελλήνων στην ευρύτερη περιοχή της Αυστρίας ανάγεται στη ρωμαϊκή εποχή και αφορά σε λεγεωνάριους Έλληνες από τη Μακεδονία και την Κάτω Ιταλία. Στη συνέχεια, κατά τη βυζαντινή περίοδο, επιγαμίες βυζαντινών πριγκιπισσών με ηγεμόνες της πρώτης αυστριακής δυναστείας επιστέγασαν τη σύναψη σχέσεων ανάμεσα στον ελληνισμό και την αυστριακή αυτοκρατορία.

Εκτοτε και μέχρι τα τέλη του 17ου αιώνα, αναφέρονται επισκέψεις Ελλήνων στη Βιέννη και σιγά σιγά πιο μόνιμες εγκαταστάσεις εμπόρων, υπηκόων της οθωμανικής αυτοκρατορίας βάσει αυτοκρατορικών προνομίων. Η γεωγραφική θέση της πόλης την καθιστά κέντρο των εμπορικών επιχειρήσεων των Ελλήνων, τις οποίες και επεκτείνουν προς κάθε κατεύθυνση της Ευρώπης. Καταφέρνουν πολύ γρήγορα να ελέγχουν το μεγαλύτερο μέρος του εισαγωγικού και εξαγωγικού εμπορίου και καθίστανται σημαντικοί οικονομικοί παράγοντες του τόπου.

Άμεσα ιδρύουν εκκλησίες, σχολεία, βιβλιοθήκες, κοιμητήριο και ταμείο υπέρ των φτωχών. Όλα αυτά αποτέλεσαν το αντικείμενο των επισκέψεών μας κατά τη διάρκεια της παραμονής μας στην πρωτεύουσα της Αυστρίας και διαπιστώσαμε με πολλή χαρά ότι διατηρείται στην ξενιτιά η εθνική συνείδηση, η θρησκευτική ταυτότητα, ο πολιτισμός και οι παραδόσεις των Ελλήνων. Οι ελληνορθόδοξες κοινότητες έχουν να επιδείξουν σημαντικότατο κοινωνικό, φιλανθρωπικό, εκπαιδευτικό και εθνικό έργο. Στις ελληνικές κοινότητες και στην ελληνορθόδοξη Εκκλησία, εκτός από τη συνέχιση του παραδοσιακού τους έργου, εναπόκειται στο μέλλον η διαφύλαξη και ανάδειξη της πλούσιας ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Μπορούν να λειτουργήσουν ως γέφυρες επικοινωνίας και ενδυνάμωσης των σχέσεων μεταξύ της Αυστρίας και της Ελλάδας σε πολλά επίπεδα.

Αλέξανδρος Α. Σπύρογλου

Το ημερολόγιο της Εξόρμησης

Η Εξόρμηση του Λυκείου του Κολλεγίου Ψυχικού για τη φετινή σχολική χρονιά πραγματοποιήθηκε το διάστημα 16 - 20 Απριλίου και είχε προορισμό τη Βιέννη. Σαράντα εννέα (49) μαθητές - μέλη των Ομίλων Εξόρμησης - μαζί με τους συνοδούς-καθηγητές ταξίδεψαμε στην όμορφη και ξεχωριστή αυτή πόλη της Ευρώπης, με στόχο να έρθουμε σε επαφή με την ιδιαίτερη ομορφιά της αλλά, κυρίως, για να γνωρίσουμε την «ελληνική πλευρά της», αυτήν που διαμόρφωσαν οι Έλληνες της Διασποράς που βρέθηκαν εκεί και μεγαλούργησαν, αφήνοντας το στίγμα του Ελληνισμού και επηρεάζοντας βασικούς τομείς της αυστριακής ζωής. Συνοδοί-καθηγητές ήταν οι υπεύθυνοι των Ομίλων Εξόρμησης: ο κ. Αλ. Σπύρογλου, ο κ. Χ. Ζήκος, η κ. Ειρ. Μπαλαδάκη, ο κ. Ν. Τζανακάκης, ο κ. Β. Δημόπουλος. Την αποστολή συνόδευσαν και η κ. Αθ. Αναγνώστου, Υποδιευθύντρια του Λυκείου Κολλεγίου Ψυχικού και η κ. Μ. Σωτηρίου, Διευθύντρια του Θεάτρου του Κολλεγίου.

Το Λύκειο Κολλεγίου Ψυχικού στα ανάκτορα Belvedere

1ⁿ μέρα

Τρίτη, 16 Απριλίου 2019

Την Τρίτη, 12 Απριλίου, το πρωί, συγκεντρώθηκαμε στο αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος, για να ξεκινήσει το «πολλά υποσχόμενο» ταξίδι μας. Σε όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς είχαμε πραγματοποιήσει έρευνα και είχαμε εκπονήσει εργασίες με διάφορα θέματα, σχετικά με επιμέρους τομείς της ζωής της αυστριακής πόλης. Αυτή η πρώτη γνωριμία με τη Βιέννη είχε κινήσει το ενδιαφέρον μας και η επιθυμία μας να δούμε και να απολαύσουμε όλα αυτά από κοντά ήταν μεγάλη. Η μέρα ήταν ηλιόλουστη, γεγονός που ενίσχυε την ήδη καλή διάθεσή μας.

Η απογείωσή μας δεν άργησε και αφού απολαύσαμε μία ήρεμη πτήση, κατά την οποία μοιραστήκαμε ανέμελες στιγμές με τους συμμαθητές μας, φτάσαμε στον προορισμό μας. Η περιπέτειά μας μόλις ξεκινούσε...!

Μεταφερθήκαμε στο ξενοδοχείο και αφού τακτοποιηθήκαμε στα δωμάτια, ξεκινήσαμε να γνωρίσουμε την πόλη. Έτσι, με τον ξεναγό μας, κ. Στέργιο Λαϊτσο, που θα συνόδευε την αποστολή σε όλη τη διάρκεια της παραμονής μας, κατευθυνθήκαμε προς το ιστορικό κέντρο της Βιέννης. Η πρώτη επαφή με την αυστριακή πρωτεύουσα μάς μάγεψε! Πανέμορφα κτήρια, επιβλητικοί ναοί, τεράστια πάρκα με συντριβάνια και αιωνόβια δέντρα, όμορφοι δρόμοι, στους οποίους ένιωθες ότι μπορείς να

περπατήσεις με ασφάλεια, μάς καλούσαν να τα εξερευνήσουμε. Ο ξεναγός μάς έδωσε κάποιες πρώτες γενικές πληροφορίες για όλα αυτά που βλέπαμε και, στη συνέχεια, καθώς η ώρα είχε περάσει, αναζητήσαμε ένα γραφικό εστιατόριο για να δειπνήσουμε. Στη συνέχεια, επιστρέψαμε στο ξενοδοχείο, προκειμένου να ξεκουραστούμε για να ξεκινήσουμε την επόμενη μέρα την εξερεύνησή μας στην πανέμορφη Βιέννη.

Ο Ναός του Αγίου Στεφάνου

2ⁿ μέρα

Τετάρτη, 17 Απριλίου 2019

Ευπνήσαμε ανανεωμένοι και, αφού απολαύσαμε το πλούσιο πρωινό μας, αναχωρήσαμε για μία πανοραμική περιήγηση στην πόλη. Ξεκινήσαμε από το σύγχρονο τμήμα της, όπου δεσπόζουν μοντέρνα κτήρια και μεγάλοι δρόμοι, φιλικό προς τον πολίτη, καθώς πουθενά δεν συναντήσαμε κυκλοφοριακό πρόβλημα. Ο ξεναγός μάς ενημέρωνε παράλληλα για την σύγχρονη ιστορία και τον τρόπο ζωής των Βιεννέζων σε ένα κράτος που, σύμφωνα με αυτά που ακούγαμε, ήταν καλά οργανωμένο και λειτουργούσε με συγκεκριμένο πλαίσιο με στόχο τη διευκόλυνση της ζωής των πολιτών.

Φτάσαμε, έπειτα, στην πλευρά του Δούναβη, ένα πολύ όμορφο μέρος και γραφικό, που μας θύμιζε κάπως το θαλασσινό τοπίο που απολαμβάνουμε οι μεσογειακοί λαοί.

Η πρώτη μας στάση ήταν στα ανάκτορα Schönbrunn, τα οποία αποτελούν ένα από τα πιο σημαντικά ιστορικά ανάκτορα της Ευρώπης και αποκαλύπτουν ήδη στην πρώτη επαφή με τον επισκέπτη την ομορφιά και τη δόξα της Αυστροουγγρικής Αυτοκρατορίας. Ο

Η σύγχρονη πλευρά της Βιέννης

Ο ποταμός Δούναβης

Στα ανάκτορα Schönbrunn

ξεναγός μάς ενημέρωσε ότι αποτελούσαν τα θερινά ανάκτορα των Αψβούργων που κατοικήθηκαν από τον 18ο περίπου αιώνα, οπότε και δόθηκαν ως δώρο του Αυτοκράτορα Καρόλου ΣΤ΄ στην κόρη του Μαρία Θηρεσία, μέχρι και τις αρχές του 20ού αιώνα (1918). Στα τέλη του 1996, μάλιστα, με απόφαση της Ουνέσκο, συμπεριελήφθησαν στον κατάλογο των Μνημείων της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Συνδέθηκαν κυρίως με τη ζωή και τη δράση του Αυτοκράτορα Φραγκίσκου Ιωσήφ και της πριγκίπισσας Σίσσυ. Βρίσκονται στην αριστερή όχθη του Δούναβη και περιλαμβάνουν ένα κτηριακό συγκρότημα με 1.441 κυρίως δωμάτια, τεράστιους κήπους με ανθώνες και συντριβάνια, αγάλματα, ένα γλυπτό με κυρίαρχη μορφή αυτή του θεού Ποσειδώνα και έναν ζωολογικό κήπο. Μέσα στο ανάκτορο εντυπωσιαστήκαμε από τις αίθουσες εκδηλώσεων, τις θολωτές οροφές που καλύπτονται με

τοιχογραφικό διάκοσμο, ενώ εξαιρετικά είναι και τα έργα τέχνης που στολίζουν τα αυτοκρατορικά δωμάτια. Δυστυχώς, δεν επιτρέπονταν οι φωτογραφίες, οπότε δεν μπορέσαμε να απαθανατίσουμε αυτές τις όμορφες εικόνες.

Στον εξωτερικό χώρο υπήρχε μια πασχαλινή αγορά, στην οποία περπατήσαμε και αγοράσαμε αναμνηστικά δώρα για τους δικούς μας.

Φύγαμε από τον χώρο των ανακτόρων με τις καλύτερες εντυπώσεις και στη συνέχεια κατευθυνθήκαμε προς το κέντρο της πόλης, προκειμένου να γευματίσουμε, καθώς η ώρα είχε περάσει κι είχαμε πεινάσει.

Το παλάτι Hofburg

Το πρόγραμμα περιελάμβανε στη συνέχεια ξενάγηση στο ιστορικό κέντρο της πόλης. Αρχικά, περπατήσαμε ως την Όπερα της Βιέννης, η οποία στεγάζεται σε ένα εντυπωσιακό κτήριο αναγεννησιακού ρυθμού και αποτελεί μία από τις πιο σημαντικές λυρικές σκηνές στον κόσμο. Όπως μας ενημέρωσε ο ξεναγός μας, η πρώτη παράσταση, μία όπερα του Μότσαρτ, χρονολογείται το 1869. Αποτελεί σημείο αναφοράς για τον πολιτισμό της Αυστρίας και προβάλλει την παγκόσμια ακτινοβολία της Βιέννης ως μητρόπολης της κλασικής μουσικής. Δυστυχώς, δεν μπορέσαμε να δούμε το εσωτερικό της, το οποίο γνωρίζουμε ότι είναι πολύ εντυπωσιακό!

Η Όπερα της Βιέννης

Στη συνέχεια φτάσαμε στο παλάτι Hofburg, το οποίο αποτέλεσε για σχεδόν επτά αιώνες την έδρα των ηγεμόνων της Αυστρίας, των Αψβούργων, μέχρι και τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο. Δεν μπήκαμε στο εσωτερικό του ανακτόρου αλλά πληροφορηθήκαμε ότι περιλαμβάνει τα αυτοκρατορικά διαμερίσματα, ένα μουσείο, μια εκκλησία, ένα παρεκκλήσι, την αυστριακή βιβλιοθήκη, τη χειμερινή σχολή ιππασίας και την επίσημη έδρα του Ομοσπονδιακού Προέδρου της Αυστρίας. Λόγω της μακραίωνης ιστορίας και των πολλών διαφορετικών προτιμήσεων των αυστριακών αρχόντων που διέμεναν εκεί κατά καιρούς, το συγκρότημα παρουσιάζει ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον, καθώς συνδυάζει διαφορετικούς ρυθμούς. Το συγκρότημα Hofburg καταλαμβάνει έκταση περίπου 59 στρεμμάτων μαζί με τους κήπους του, καθώς διαθέτει 18 ομάδες κτηρίων, 19 αυλές και 2.600 δωμάτια.

Κοντά στο Hofburg, από την δεξιά πλευρά, θαυμάσαμε το κτίσμα Αλμπερτίνα, χτισμένο το 1529, που ανήκε στον δούκα Albert της Σαξονίας και στη σύζυγό του, οι οποίοι αφιέρωσαν τη ζωή τους στην συλλογή έργων τέχνης. Γύρω στο 1919 όμως χρησιμοποιήθηκε από την αυστριακή κυβέρνηση ως κτήριο διοίκησης και μουσείο. Το Albertina θεωρείται η πιο ολοκληρωμένη συλλογή έργων τέχνης από ιδιώτες και φιλοξενεί μερικές από τις πιο σημαντικές εκθέσεις της Βιέννης.

Στη συνέχεια, είδαμε το Δημαρχείο της πόλης, κτίσμα γοτθικού ρυθμού αλλά, πραγματικά, εντυπωσιαστήκαμε από το κτήριο του Αυστριακού Κοινοβουλίου, το οποίο θυμίζει πολύ την Ελλάδα και, συγκεκριμένα, το Ζάππειο Μέγαρο των Αθηνών ή έναν αρχαιοελληνικό ναό, το Ερέχθειο. Δεσπόζει στο εξωτερικό του το άγαλμα της Αθηνάς με

ένα τεράστιο συντριβάνι, ενώ οι τέσσερις φιγούρες, που βρίσκονται κάτω από τη θεά Αθηνά, αποτελούν αλληγορικές αναπαραστάσεις των τεσσάρων σημαντικότερων ποταμών της αυστρουγγρικής αυτοκρατορίας.

Εξερευνώντας το ιστορικό κέντρο της Βιέννης και πραγματικά εντυπωσιασμένοι από αυτά που βλέπαμε, φτάσαμε στον καθεδρικό Ναό του Αγίου Στεφάνου, το πιο χαρακτηριστικό αξιοθέατο της πόλης, τον μητροπολιτικό ναό της Βιέννης, ο οποίος έχει κτιστεί στα ερείπια δύο παλαιότερων ναών. Δεσπόζει σε μία μεγάλη πλατεία με τον επιβλητικό γοτθικό και ρομαντικό ρυθμό του, ενώ είναι χαρακτηριστική η πολύχρωμη - ψηφιδωτού ύφους - στέγη του. Ο Ναός αυτός συνδέεται με πολλά και σημαντικά γεγονότα της ιστορίας της Αυστρίας. Η ανέγερσή του ξεκίνησε στα τέλη του 12ου αιώνα, γνώρισε πολλές ανακατασκευές, επεκτάσεις και καταστροφές, με τελευταία αυτήν που υπέστη το 1945 μετά το τέλος του Β΄ παγκοσμίου πολέμου, οπότε και επαναλειτούργησε στις 23 Απριλίου του 1952.

Διακρίνονται εξωτερικά δύο πύργοι, ενώ η κύρια είσοδος του ναού αποκαλείται «Πύλη των γιγάντων». Διαθέτει 23 καμπάνες, από τις οποίες αυτή που βρίσκεται στον βόρειο πύργο είναι μία από τις μεγαλύτερες καμπάνες στον κόσμο. Στο εσωτερικό του διαθέτει 18 Άγιες Τράπεζες, χωρίς να υπολογιστούν αυτές που βρίσκονται και στα παρεκκλήσια του Ναού. Πραγματικά, μας εντυπωσίασε ο λίθινος άμβωνας γοτθικής γλυπτικής με τα χαρακτηριστικά περίτεχνα σκαλίσματα αλλά και το εκκλησιαστικό όργανο που βρίσκεται πίσω από την κεντρική είσοδο του Ναού. Στο εσωτερικό του υπάρχουν ο τάφος του Πρίγκιπα Ευγενίου της Σαβοΐας, ο τάφος του Φρειδερίκου του Γ΄ και πολλοί άλλοι θησαυροί τέχνης.

Λόγω του δομικού υλικού του, του πορώδους ασβεστόλιθου, ευαίσθητου στις καιρικές συνθήκες, ο Ναός χρειάζεται να υποβάλλεται σε συντήρηση ανά τακτά διαστήματα.

Σημαντικό χαρακτηριστικό της ατμοσφαιρικής αυτής πόλης είναι οι άμαξες με άλογα σε πλατείες και σε άλλα σημεία της πόλης και οι οποίες, σε συνδυασμό με τα αριστοκρατικά της κτήρια, μεταφέρουν τον επισκέπτη σε μια άλλη εποχή.

Πίσω από την εκκλησία του Αγίου Στεφάνου, στην οδό Domgasse, βρίσκεται το σπίτι όπου έζησε ο Μότσαρτ για τρία χρόνια (1784 - 1787) και στο οποίο συνέθεσε τις “*Νύχτες του Φίγκαρο*”. Γι’ αυτό και το σπίτι ονομάζεται “*Motzarthaus*” ή “*Figarohaus*”.

Ημέρα ολοκληρώθηκε με ένα απολαυστικό δείπνο και την επιστροφή μας στο ξενοδοχείο για ξεκούραση και ύπνο. Νιώθαμε γεμάτοι από όμορφες εικόνες και εμπειρίες.

Το γλυπτό μνημείο του Μότσαρτ

Στο εσωτερικό του Ναού του Αγίου Στεφάνου

3^η μέρα

Πέμπτη, 18 Απριλίου 2019

Η σημερινή ημέρα ήταν αφιερωμένη στην ιστορική Βιέννη του Νεοελληνικού Διαφωτισμού. Γνωρίζαμε πολύ καλά ότι η πόλη αυτή υπήρξε κοιτίδα του απόδημου Ελληνισμού ήδη από τον 17ο αιώνα. Σημαντικές προσωπικότητες Ελλήνων από όλους τους χώρους διέπρεψαν στη Βιέννη, σε πολλούς τομείς της οικονομικής ζωής, μεταφέροντας παράλληλα πολλά στοιχεία του ελληνικού πολιτισμού στην αυστριακή κουλτούρα. Έτσι, λοιπόν, θα πραγματοποιούσαμε την περιηγησή μας στην όμορφη αυτή εποχή, ακολουθώντας τα ίχνη των προγόνων μας...

Εκινήσαμε από το Μέγαρο της οικογένειας Δούμπα, που έζησε και μεγαλούργησε στη Βιέννη. Ο Νικόλαος και ο πατέρας του, Στέργιος, υπήρξαν μεγάλοι ευεργέτες της χώρας όπου έζησαν. Ανέπτυξαν πολύπλευρη εμπορική, επιχειρηματική αλλά και πολιτική δραστηριότητα, καθώς ο Νικόλαος Δούμπας υπήρξε και μέλος της αυστριακής βουλής αλλά και λάτρης των τεχνών. Μεταξύ άλλων χρηματοδότησε την ανέγερση του ελληνοπρεπούς κτηρίου της Φιλαρμονικής (Μεγάρου Μουσικής) της πόλης, όπως επίσης και το ελληνοπρεπές Αυστριακό Κοινοβούλιο που

Το Μέγαρο οικογένειας Δούμπα

Στο Ινστιτούτο Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών

Στους δρόμους που περπάτησε ο Ρήγας Φεραίος...

είδαμε στη χθεσινή μας ξενάγηση.

Περάσαμε, στη συνέχεια, από το Ινστιτούτο Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, το Μεσαιωνικό Πανεπιστήμιο, και φτάσαμε στα ιστορικά τυπογραφεία Βεντότη και αδελφών Μαρκιδών Πούλιου. Οι αδελφοί Μαρκίδες Πούλιου συνδέονται άμεσα με την ελληνική ιστορία, καθώς ήταν οι τυπογράφοι και εκδότες της πρώτης ελληνικής εφημερίδας, της «*Εφημερίδος*», που τυπώθηκε στη Βιέννη το 1790. Επίσης, ως στενοί συνεργάτες του Ρήγα Φεραίου, εκτύπωσαν τα

βιβλία του «*Σχολείον των ντελικάτων εραστών*», το «*Μανιφέστο*» που περιείχε την Επαναστατική Προκήρυξη, τα «*Δίκαια του Ανθρώπου*» και τον «*Θούριο*». Τέλος, ανέλαβαν την κεντρική πώληση και τη διακίνηση της *Χάρτας* του Ρήγα που ενσαρκώνει το όραμά του για μια νέα συνομοσπονδία κρατών στα Βαλκάνια. Γι' αυτό άλλωστε στην είσοδο του τυπογραφείου δεσπόζει μία προτομή του Ρήγα Φεραίου με τη χαρακτηριστική ρήση: «*Όποιος ελεύθερα συλλογάται, συλλογάται καλά*».

Η Βιέννη υπήρξε μία πόλη στην οποία έζησε ο Ρήγας τα τελευταία χρόνια της ζωής του. Σε πολλά σημεία του κέντρου της πόλης βρίσκονται μέρη όπου διέμεινε, ανέπτυξε τις ιδέες του και δημοσίευσε τα παραπάνω έργα του. Θεωρείται πρόδρομος της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, καθώς την προετοίμασε στο στάδιο της πνευματικής αφύπνισης του γένους. Ο ξεναγός μάς έδειξε και τις φυλακές όπου φυλακίστηκε για τις ιδέες του αυτές.

Η πρωινή ξενάγηση ολοκληρώθηκε με τον περίπατό μας στις οικίες Κούρτη και Δάβαρη, αλλά και στα Μέγαρα των Νάκου και Σίνα, μεγαλών Ελλήνων της Διασποράς, που άφησαν το στίγμα τους στην αυστριακή πρωτεύουσα αλλά ταυτόχρονα ευεργέτησαν και την πατρίδα τους, την Ελλάδα.

Ηταν πια μεσημέρι· και η όλη περιήγηση αλλά και το περπάτημα στα ενδιαφέροντα αξιοθέατα της πόλης μάς είχε εξαντλήσει, οπότε είχαμε στη διάθεσή μας κάποιο χρόνο για να γευματίσουμε και να ξεκουραστούμε.

Μετά το σύντομο αυτό διάλειμμα, συγκεντρωθήκαμε προκειμένου να επισκεφθούμε τη γειτονιά των Ελλήνων, την «οδό Ελλήνων» (Griechengasse), στο κέντρο της πόλης, κοντά στον ναό του Αγίου Στεφάνου. Εκεί βρίσκονται οι δύο εκκλησίες που οριοθετούν την ελληνική συνοικία. Πρώτα επισκεφθήκαμε την Αγία Τριάδα, έναν βυζαντινού ρυθμού ναό, που χτίστηκε το 1858 με δωρέα του Βαρόνου Σίμωνος Σίνα, μεγάλου ευεργέτη, που διέμενε στη Βιέννη. Στον ναό, ο οποίος διαθέτει μία εντυπωσιακή πρόσοψη, μάς υποδέχτηκε ο πατήρ Ιωάννης Νικολίτσης, Πρωτοπρεσβύτερος του Οικουμενικού Θρόνου και μάς έδωσε πολύτιμες πληροφορίες για τις ιστορικές κοινότητες αυτής της εκκλησίας αλλά και του Αγίου Γεωργίου, όπως επίσης και την Ελληνική Εθνική Σχολή της Βιέννης που λειτουργεί στον δεύτερο όροφο του κτηρίου. Όπως ανέφερε ο πατήρ Ιωάννης λειτουργεί αδιάλειπτα από το 1804 και

Ο Ναός της Αγίας Τριάδας

αποτελεί το πρώτο ελληνικό σχολείο του παροικιακού Ελληνισμού στην Ευρώπη. Φυσικά, μεγάλες προσωπικότητες που συνέβαλαν στην οργάνωση και την υποκίνηση της Ελληνικής Επανάστασης αλλά και σημαντικοί εθνικοί ευεργέτες βοήθησαν στην ίδρυση της Σχολής, υπό την εποπτεία και την πρόνοια της Κοινότητας της Αγίας Τριάδος στη Βιέννη και της Μητρόπολης Αυστρίας.

Στη Σχολή φοιτούν σήμερα 380 μαθητές και μαθήτριες, οι οποίοι παρακολουθούν μαθήματα ελληνικής γλώσσας, πολιτισμού, ιστορίας και θρησκείας (για τους ορθόδοξους).

Ανεβήκαμε στη Σχολή, ξεναγηθήκαμε στους χώρους της και συγκινηθήκαμε, καθώς είδαμε τόσο μακριά από την πατρίδα μας τα βιβλία του ελληνικού προγράμματος σπουδών, τα ίδια ακριβώς που διδασκόμαστε κι εμείς. Αφήσαμε τα δώρα μας, δυο φορητούς υπολογιστές, αλλά και αναμνηστικά του Σχολείου μας και ανταλλάξαμε ευχές για το Πάσχα που πλησίαζε.

Στη συνέχεια, επισκεφθήκαμε την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, που συνδέεται άμεσα με τον Νεοελληνικό Διαφωτισμό, καθώς στην Ελληνική Κοινότητά του θήτευσαν μεγάλες μορφές των Γραμμάτων όπως ο Άνθιμος Γαζής, που προετοίμασαν την αφύπνιση του Γένους και την Ελληνική Επανάσταση. Έξω από τον ναό βρίσκεται μία πινακίδα με την εξής επιγραφή: «Οι Έλληνες της Βιέννης στον μεγάλο συμπατριώτη τους, Ρήγα Βελεστινλή Φεραίο, για τα 200 χρόνια από τον μαρτυρικό θάνατό του».

Στην Ελληνική Εθνική Σχολή της Βιέννης

Το «ταξίδι» μας αυτό στον χρόνο, στις σημαντικές για το έθνος μας ιστορικές στιγμές και η ανάδειξη της δυναμικής παρουσίας των Ελλήνων τόσο στο εσωτερικό της χώρας μας, όσο και στο εξωτερικό, μας άφησε τις καλύτερες εντυπώσεις. Ελπίζω όλες αυτές οι μεγάλες προσωπικότητες, οι οποίες, όπου κι αν διέπρεψαν, δεν ξέχασαν την πατρίδα τους και τη βοήθησαν σε διάφορους τομείς, να λειτουργήσουν ως πρότυπα στη ζωή μας.

Η σημερινή μέρα είχε πραγματικά εξαιρετικό ενδιαφέρον, καθώς μας πρόσφερε πολλές σημαντικές γνώσεις και πλούσια συναισθήματα.

Ο Ναός του Αγίου Γεωργίου

Το Λύκειο του Κολλεγίου Ψυχικού στο Ναό της Αγίας Τριάδας

4^η μέρα

Παρασκευή, 19 Απριλίου 2019

Η μέρα ήταν για άλλη μια φορά ηλιόλουστη κι εμείς μετά το πρωινό που απολαύσαμε, ετοιμαστήκαμε για νέες περιπέτειες και εμπειρίες. Αρχικά, επισκεφθήκαμε τα ανάκτορα Belvedere, ένα εντυπωσιακό μέρος με ανοικτό ορίζοντα και ωραία θέα.

Πρόκειται, ειδικότερα, για ένα συγκρότημα που αποτελείται από δύο ανάκτορα, το άνω και το κάτω Belvedere και το οποίο αποτελούσε τη θερινή κατοικία του πρίγκιπα Ευγένιου της Σαβοΐας, ενώ σήμερα αποτελεί την έδρα της αυστριακής πινακοθήκης του Belvedere, όπου εκτίθενται έργα μεγάλων και σπουδαίων καλλιτεχνών. Στο συγκρότημα μπορεί κανείς να θαυμάσει τους τεράστιους κήπους, τον πορτοκαλεώνα, έναν χειμερινό θερμαινόμενο κήπο με αφαιρούμενη οροφή από τη μία πλευρά του και τους στάβλους.

Και τα δύο ανάκτορα είναι εντυπωσιακά, με τεράστιες επιβλητικές σκάλες, περίτεχνα διακοσμημένες αίθουσες, που περιέχουν γύψινα ανάγλυφα, μεγάλα τζάκια και πίνακες που απεικονίζουν

Στα ανάκτορα Belvedere

Το Λύκειο Κολλεγίου Ψυχικού στα ανάκτορα Belvedere

κορυφαία γεγονότα και πρόσωπα της ιστορίας της Αυστρίας, και άλλους με μυθολογικά θέματα.

Η λειτουργία του Μεγάλου ως χώρου έκθεσης έργων τέχνης ξεκίνησε τον 18ο αιώνα, όταν η Μαρία Θηρεσία, βάσει των ιδεών της πεφωτισμένης μοναρχίας, αποφάσισε με τον γιο της, Ιωσήφ Β΄ των Αψβούργων, τη μεταφορά της αυτοκρατορικής πινακοθήκης στο άνω Belvedere, προκειμένου να είναι δυνατή η πρόσβαση στο κοινό.

Μετά το τέλος του Α΄ παγκοσμίου πολέμου, το Belvedere πέρασε στα χέρια του αυστριακού κράτους και λειτουργεί πλέον ως μουσείο και πινακοθήκη όπου εκτίθενται μόνιμες ή και περιοδικές εκθέσεις έργων από τον Μεσαίωνα μέχρι και τον 20ό αιώνα. Απολαύσαμε καταπληκτικούς πίνακες μπαρόκ, ρομαντικούς αλλά και νεότερους, όπως του Ευγένιου Ντελακρουά, του Εντουάρ Μανέ, του Κλοντ Μονέ και βέβαια του Γκουστάφ Κλίμτ. Ο πίνακας του τελευταίου, «*Το φιλί*», συγκέντρωσε το ενδιαφέρον και τον θαυμασμό όλων μας, καθώς πρόκειται για ένα έργο μεγάλων διαστάσεων, εντυπωσιακό, μέσα στον χρυσό διάκοσμό του.

Αφήσαμε το Belvedere με τις καλύτερες εντυπώσεις και περπατήσαμε ως το γειτονικό Πολεμικό Μουσείο της Βιέννης, στο οποίο εκτίθενται σημαντικές συλλογές από την ιστορία της Αυστρίας, περίπου από τον 17ο αιώνα μέχρι και τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο. Εντυπωσιαστήκαμε από εκθέματα που αναφέρονται στις οθωμανικές πολιορκίες της πόλης (όπλα, σημαίες ακόμη και αναπαραστάσεις πολεμικών σκηνών), στους ναπολεόντειους πολέμους και στον Α΄ και Β΄ παγκόσμιο πόλεμο (αεροπλάνα, τανκς, εντυπωσιακές στολές και αυτοκίνητα).

Παρατηρούσαμε την ιστορία να περνά μπροστά από τα μάτια μας και τους πρωταγωνιστές της να αναβιώνουν μέσα από όλα αυτά τα αντικείμενα, τα οποία έφερναν μαζί τους πολύ πόνο, αγωνία και φόβο· τον φόβο που συνοδεύει κάθε πόλεμο!

Ενα γεύμα στην πόλη ήταν απολύτως απαραίτητο, προκειμένου να αφομοιώσουμε όλα αυτά που είχαμε δει, να αποκρυσταλλωθούν οι πληροφορίες και να ξεκουραστούμε, καθώς μας περίμεναν και νέες εμπειρίες.

Το απόγευμα ήταν προγραμματισμένη η επίσκεψή μας στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, που αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα μουσεία της πόλης, καθώς καλύπτει έκταση περίπου 8.700 τ.μ. Πρόκειται για έναν τεράστιο χώρο με εκθέματα από τους τομείς της φυσικής ιστορίας, της γεωλογίας, της παλαιοανθρωπολογίας και της προϊστορίας. Περιηγηθήκαμε τις αίθουσες όπου παρατηρήσαμε διαφορετικά πετρώματα, την ιστορία και την εξελικτική πορεία ζώων, την πολιτισμική εξέλιξη του ανθρώπινου γένους

Στο Πολεμικό Μουσείο

και πολλά άλλα ενδιαφέροντα...

Με αυτές τις όμορφες εικόνες ολοκληρώθηκε και η προτελευταία μέρα μας στην Αυστρία, καθώς την επόμενη θα έπρεπε να φύγουμε. Με ανάμεικτα συναισθήματα αλλά αρκετή κούραση, επιστρέψαμε στο ξενοδοχείο για ανάπαυση και για να μοιραστούμε μερικές χαλάρες στιγμές με τους συμμαθητές μας.

Στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας

5^η μέρα

Σάββατο, 20 Απριλίου 2019

Αφού ετοιμάσαμε τις βαλίτσες μας, κατεβήκαμε να απολαύσουμε το τελευταίο πρωινό μας σε αυτό το πολύ όμορφο ξενοδοχείο που μας φιλοξένησε για πέντε μέρες.

Στη συνέχεια, φορτώσαμε τις αποσκευές μας στο λεωφορείο και αναχωρήσαμε για την Μπρατισλάβα, την πρωτεύουσα της Σλοβακίας, που απέχει 60, περίπου, χιλιόμετρα από τη Βιέννη. Ο καιρός ήταν για άλλη μια μέρα «σύμμαχός μας», γεγονός που βελτίωσε την κάπως άσχημη διάθεσή μας, καθώς σε λίγο θα αποχαιρετούσαμε την όμορφη πόλη της Βιέννης.

Κατά τη διαδρομή μας περάσαμε μέσα από το βιεννέζικο δάσος και θαυμάσαμε την ασυνήθιστη, για εμάς, ομορφιά της βιεννέζικης φύσης που περιλαμβάνει λιβάδια, πεδιάδες, βοσκοτόπια και αμπελώνες. Η μέρα ήταν ηλιόλουστη και το τοπίο ήταν πραγματικά μαγευτικό, ενώ οι πληροφορίες που μάς έδινε ο ξεναγός βοηθούσαν να κατανοήσουμε καλύτερα αυτά που βλέπαμε.

Στο βιεννέζικο δάσος

Περάσαμε από τη Μονή του Τιμίου Σταυρού, ένα μεσαιωνικό μοναστήρι, που αποκαλείται και «μυστικιστικό κέντρο του δάσους». Όπως πληροφορηθήκαμε είναι το δεύτερο αρχαιότερο κιστερκιανό μοναστήρι στον κόσμο, που ιδρύθηκε το 1133 από τον Λεοπόλδο τον Γ΄. Στον προαύλιο χώρο του βρίσκονται οι τάφοι σημαντικών αρχόντων της Αυστρίας, ενώ σήμερα το μοναστήρι αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες σχολές εκπαίδευσης ιερέων.

Επειτα, είδαμε από μακριά το κάστρο Mayerling, το κυνηγετικό περίπτερο των ανακτόρων, κατά την εποχή των Αψβούργων, ενώ περάσαμε και από την περιοχή Baden, το τουριστικό αυτό θέρετρο της Αυστρίας με τις θεραπευτικές ιαματικές πηγές, τα ακριβά ξενοδοχεία και τα εξαιρετικά κρασιά από τις τοπικές ποικιλίες σταφυλιών.

Με αυτές τις όμορφες εικόνες της βιεννέζικης φύσης και των γραφικών χωριών, αφήσαμε το δάσος, και κατευθυνθήκαμε προς την εθνική οδό, προκειμένου να φτάσουμε στον τελικό προορισμό μας, την Μπρατισλάβα.

Καθώς πλησιάζαμε, «μάς υποδέχτηκε» η σύγχρονη φουτουριστική γέφυρα της πόλης, το σύμβολο της σύγχρονης Μπρατισλάβα, όπως το χαρακτήρισε ο ξεναγός μας, ενώ εντυπωσιακό ήταν και το εστιατόριο που βρίσκεται κτισμένο πάνω σε αυτήν και διαθέτει εξαιρετική θέα.

Φτάσαμε στην Μπρατισλάβα, μία μικρή και ζεστή πόλη, που χαρακτηρίζεται ως «η όμορφη του Δούναβη», καθώς εκτείνεται στις δύο όχθες του ποταμού, γεγονός που της προσδίδει εξαιρετική γοητεία. Αρχικά, κάναμε μία στάση στο μεσαιωνικό κάστρο Bratislavsky Hrad, που συνδυάζει γοθικά και αναγεννησιακά αρχιτεκτονικά στοιχεία, από το οποίο απολαύσαμε μία πανοραμική θέα της πόλης. Περιπατήσαμε στο κάστρο, που χρονολογείται από τον 10ο αιώνα αλλά έχει ανασκευαστεί, λόγω της φθοράς που έχει υποστεί από τον χρόνο και κάποια πυρκαγιά. Σήμερα, στο εσωτερικό του Bratislavsky Hrad στεγάζονται το Θησαυροφυλάκιο, το

Εθνικό Μουσείο και το Μουσείο Λαϊκής Μουσικής.

Στη συνέχεια, κατευθυνθήκαμε προς την παλαιά πόλη, το ιστορικό κέντρο της Μπρατισλάβα. Καθώς περπατούσαμε, θαυμάζαμε τα στενά πλακόστρωτα δρομάκια, την πανέμορφη αρχιτεκτονική των κτισμάτων και τα πολλά και γραφικά μικρά καφεενάκια, που δημιουργούν ένα ατμοσφαιρικό περιβάλλον μέσα στις πολύβουες πλατείες. Από τον ξεναγό μας ενημερωθήκαμε ότι η περίοδος ακμής της πόλης ήταν μεταξύ του 16ου και 18ου αιώνα, όταν μεταφέρθηκε εκεί η πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας, μετά την κατάκτηση της Βουδαπέστης από τους Οθωμανούς. Εκείνη την περίοδο κτίστηκαν παλάτια και επαύλεις, ενώ στις εκκλησίες της πραγματοποιήθηκαν και πολλές στέψεις βασιλέων. Ο «χρυσός αιώνας» της Μπρατισλάβα σημειώνεται την περίοδο της διακυβέρνησης της Μαρίας Θηρεσίας, δηλαδή από το 1740 ως το 1780.

Θαυμάσαμε το μεσαιωνικό πανεπιστήμιο Academia Istropolitana, χτισμένο το 1465, την Πύλη του Αγίου Μιχαήλ, το παλιό Δημαρχείο, που αποτελείται από ένα σύμπλεγμα κτηρίων και χρονολογείται από τον 14ο αιώνα και στο εσωτερικό του οποίου στεγάζεται το «Μουσείο της Πόλης της Μπρατισλάβα». Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο Καθεδρικός Ναός του Αγίου Μαρτίνου, ένας, γοθικού τύπου, ναός, που αποτέλεσε τον χώρο στέψης σημαντικών βασιλέων, με πιο γνωστή αυτή της Μαρίας Θηρεσίας. Επιπλέον, λίγο έξω από τα όρια της παλαιάς πόλης, θαυμάσαμε το μπαρόκ Εθνικό Θέατρο και το Προεδρικό Μέγαρο με τους εντυπωσιακούς κήπους.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα γλυπτά και κάποια ιδιόμορφα αγάλματα που έχουν τοποθετηθεί στο ιστορικό κέντρο της πόλης και ενισχύουν τη ζωντάνια και ατμοσφαιρική διάσταση που αποπνέει. Έτσι, είδαμε τον Μ. Ναπολέοντα να ακουμπά σε ένα παγκάκι για να ξεκουραστεί, τη φιγούρα ενός «παπαράτσι» που φωτογραφίζει κρυφά, έναν αστυνομικό να σημαδεύει με το όπλο του, έναν εργάτη που ξεπροβάλλει γελαστός από έναν υπόνομο.

Πραγματικά, περπατώντας στο όμορφο κέντρο της πόλης, νιώσαμε ότι αναπνέουμε τον αέρα περασμένων αιώνων. Αφού βγάλαμε τις απαραίτητες φωτογραφίες και αγοράσαμε αναμνηστικά δώρα για τις οικογένειές μας, κάναμε μία βόλτα στη γέφυρα Novy Most που ενώνει την παλιά πόλη με την περιοχή Petřžalka και καταλήξαμε σε ένα από τα όμορφα εστιατόρια που βρίσκονται στις όχθες του Δούναβη.

Αυτά θυμίζουν τα δικά μας καλοκαιρινά παραλιακά εστιατόρια και δίνουν μία διαφορετική νότα σε αυτήν την πόλη της κεντρικής Ευρώπης. Απολαύσαμε τον ήλιο και τις τελευταίες στιγμές χαλάρωσης του ταξιδιού μας, καθώς έφτανε η ώρα της επιστροφής.

Στο ταξίδι προς το αεροδρόμιο της Βιέννης, όπου μας «περίμενε» το αεροπλάνο της επιστροφής προς την Ελλάδα, βιώναμε ανάμεικτα συναισθήματα. Σίγουρα η χαρά μας ήταν μεγάλη, καθώς θα βλέπαμε τους δικούς μας ύστερα από πέντε μέρες· ταυτόχρονα, όμως, ήταν μεγάλη και η θλίψη μας, καθώς είχαμε περάσει πολύ όμορφα, είχαμε δει μαγευτικές εικόνες, είχαμε βιώσει μοναδικές εμπειρίες και είχαμε συναντήσει ένα κομμάτι του Ελληνισμού, που αν και βρισκόταν πολύ μακριά μας, νιώσαμε

ότι είχε καθορίσει την ιστορία της χώρας μας, μάς είχε βοηθήσει και είχε συμβάλει στο να απολαμβάνουμε εμείς αυτά που σήμερα έχουμε. Νιώθαμε βαθιά συγκίνηση γι' αυτό και μεγάλη ευγνωμοσύνη.

Σίγουρα θα θυμόμαστε όλα αυτά που είδαμε, ακούσαμε και μάθαμε εκεί. Ίσως αφήσαμε κι εμείς ένα κομμάτι της καρδιάς μας στη Βιέννη, για να κρατάει συντροφιά στους Έλληνες που έμειναν για πάντα εκεί!!!

Στην Μπρατισλάβα

Νικολέττα Παπαθανασίου, Β4

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Εκδοτική παραγωγή ελληνικής παροικίας Βιέννης 18ος-19ος αιώνας

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΑΡΟΙΚΟΙ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΟΙΚΙΑ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ-ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Κατά τον 18ο αιώνα και τις πρώτες δεκαετίες του 19ου δημιουργείται ένα εμπορικό μεταναστευτικό ρεύμα Ελλήνων από τις περιοχές της ορεινής και ημιορεινής Ηπείρου, Μακεδονίας και Θεσσαλίας προς περιοχές της Αψβουργικής Αυτοκρατορίας και, κυρίως, προς τη Βιέννη. Εκμεταλλευόμενοι την πολιτική βούληση των Αψβούργων να διεισδύσουν οικονομικά στον χώρο της νοτιοανατολικής Μεσογείου και να παραχωρήσουν σε εμπόρους από την Οθωμανική Αυτοκρατορία προνόμια εμπορίας και εγκατάστασης στα Αψβουργικά εδάφη, συνθέτουν μια ακμάζουσα ελληνική παροικία που διατηρεί, αφενός, τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά της και, αφετέρου, αναπτύσσει σχέσεις και εντάσσεται ενεργά στην ευρύτερη κοινωνία υποδοχής. Έτσι, διακρίνονται στην οικονομική και πνευματική ζωή της πόλης, υιοθετώντας τα πρότυπα και τους πολιτισμικούς της κανόνες.

Στην ελληνική παροικία της Βιέννης πήραν «σάρκα και οστά» οι ιδέες του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, καθώς λειτούργησαν τυπογραφεία με ελληνικούς τυπογραφικούς χαρακτήρες, όπου εκτυπώθηκαν αρκετά συγγράμματα. Στην ελευθεροτυπία όμως συνετέλεσε και το διάταγμα του αυτοκράτορα Ιωσήφ Β΄, που εκδόθηκε το 1811 και με το οποίο περιοριζόταν η λογοκρισία. Και καθώς σύμφωνα με το αστικό πρότυπο του επιχειρηματία - χορηγού, οι ευκατάστατοι έλληνες έμποροι ήταν πρόθυμοι να αναλάβουν τη χρηματοδότηση των εκδόσεων, η Βιέννη, κατά την περίοδο αυτή, ήταν ένα από τα κέντρα της ελληνόγλωσσης εκδοτικής παραγωγής. Έτσι, για πρώτη φορά δημοσιεύτηκαν στην αψβουργική πρωτεύουσα νεοελληνικές γραμματικές, μεταφράσεις κειμένων της

ευρωπαϊκής λογοτεχνίας, συγγράμματα φυσικών επιστημών, παιδαγωγικές πραγματείες, έργα εγκυκλοπαιδικού χαρακτήρα, δείγματα δηλαδή των νεωτεριστικών τάσεων της ελληνικής διάνοησης.

ΤΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ BIENNE

Ηδη από το τέλος του 15ου και αρχές 16ου αιώνα η Βενετία μονοπωλούσε την εκδοτική δραστηριότητα, καθώς εκεί εξέδιδαν οι περισσότεροι από τους έλληνες λόγιους της εποχής τα συγγράμματά τους. Στην ιταλική αυτή πόλη, ωστόσο, υπερετερούσαν οι εκδόσεις κλασικών συγγραφέων και θρησκευτικών βιβλίων. Καθώς, όμως, κατά τον 18ο αιώνα οι πνευματικές και πολιτικές συνθήκες αλλάζουν στην Ευρώπη, η Βιέννη αναδεικνύεται στην εκδοτική παραγωγή βιβλίων με περιεχόμενο φιλοσοφικό, φυσικών επιστημών, μαθηματικών, ιατρικής, διδακτικών εγχειριδίων, εγκυκλοπαιδικών έργων και, γενικά, συγγραμμάτων που απηχούσαν το πνεύμα του Διαφωτισμού. Τέλος, η έκδοση της πρώτης ελληνικής εφημερίδας καθιστά την αυστριακή πρωτεύουσα το λίκνο της ελληνικής δημοσιογραφίας.

Καθώς όμως η έντυπη παραγωγή αποτελούσε και πεδίο επιχειρηματικής δραστηριότητας, τα τυπογραφεία της Βιέννης διακρίνονταν σε δύο κατηγορίες: α) σε όσα ανήκαν σε

Βιεννέζους, που τύπωναν και ελληνικά βιβλία και β) σε όσα ιδρύθηκαν και ανήκαν σε έλληνες τυπογράφους εγκατεστημένους στην πόλη αυτή. Οι κυριότεροι Βιεννέζοι που τύπωναν ελληνικά ήταν: ο Θωμάς Τράντερ, ο Ιωσήφ Μπάουμαϊστερ και ο Ιωσήφ Κούρτσβεκ. Ο Τράντερ άρχισε να τυπώνει ελληνικά βιβλία από τα μέσα του 18ου αιώνα και μαζί του συνεργάστηκαν προσωπικότητες, όπως ο Ιώσηπος Μοισιόδακας, που εξέδωσε εκεί την «Απολογία» του (στα 1780) και τη «Θεωρία της Γεωγραφίας» (στα 1781) και ο Ρήγας Φεραίος για να εκδώσει το «Φυσικής Απάνθισμα» (στα 1790). Κοντά στον Ιωσήφ Μπάουμαϊστερ εργάστηκαν οι κατοπινοί μεγάλοι έλληνες τυπογράφοι Γεώργιος Βεντότης και οι αδελφοί Μαρκίδες Πούλιου.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΕΚΔΟΤΙΚΟΙ ΟΙΚΟΙ BIENNE

Οι κυριότεροι έλληνες τυπογράφοι ήταν: α) ο Γεώργιος Βεντότης, ο οποίος ίδρυσε το τυπογραφείο του

στα 1790, ενώ από το 1785 συνεργαζόταν και με τον εκδότη Πολυζώη

Λαμπανιτζιώτη. Έφερε σε πέρας λαμπρές εκδόσεις μέσα στο πλαίσιο του πνεύματος του Νεοελληνικού Διαφωτισμού. Μαζί του συνεργαζόταν και ο Ρήγας Φεραίος. Αλλά, και πριν ακόμα ιδρύσει το τυπογραφείο του ο Γεώργιος Βεντότης, στο τυπογραφείο του Ιωσήφ Μπάουμαϊστερ, στα 1784, εξέδωσε στα ελληνικά την εφημερίδα «*Εφημερίς*», η οποία όμως υπήρξε εξαιρετικά βραχύβια και μικρής εμβέλειας. β) Οι σιατιστινοί αδελφοί Γεώργιος και Πούμπλιος Μαρκίδες Πούλιου, οι οποίοι ανέλαβαν το τυπογραφείο του Ιωσήφ Μπάουμαϊστερ, όταν αυτός κλήθηκε να διδάξει τους πρίγκιπες του αυστριακού θρόνου. Οι αδελφοί Πούλιου εξέδωσαν το σημαντικό ελληνικό ειδησεογραφικό φύλλο «*Εφημερίς*», που άρχισε να κυκλοφορεί στα 1790 και έπαψε βίαια στα 1797, όταν έκλεισε το τυπογραφείο μετά τη σύλληψη του Ρήγα, καθώς οι δύο αδελφοί ήταν από τους βασικούς συνεργάτες του.

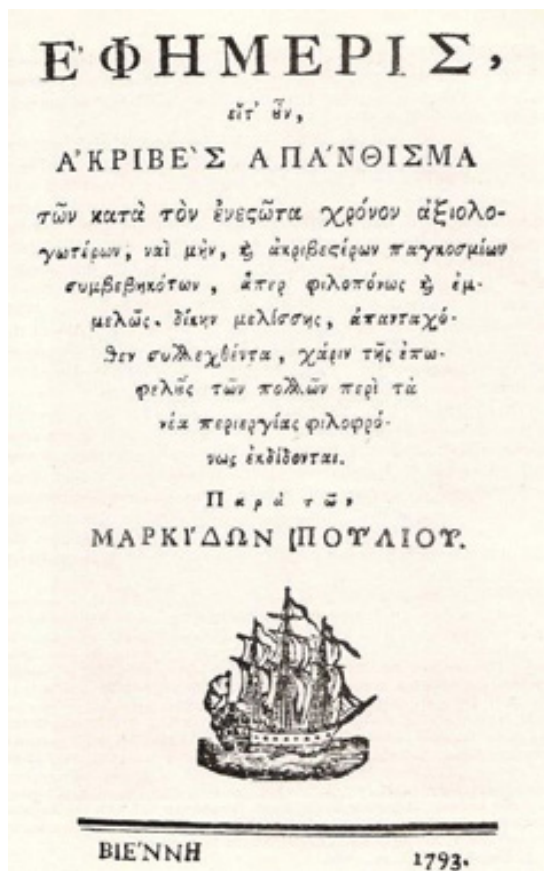
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΕΝΤΟΤΗ

Ο Ζακυνθινός Γεώργιος Βεντότης ή Βενδότης σπούδασε σε διάφορες ιταλικές πόλεις και εγκαταστάθηκε στη συνέχεια στη Βενετία, όπου εργάστηκε στα εκεί ελληνικά τυπογραφεία του Γλυκέως. Κατόπιν δούλεψε ως ελληνοδιδάσκαλος για ένα διάστημα στην Πέστη και το 1781 μετακόμισε στη Βιέννη, όπου προσελήφθη ως διορθωτής ελληνικών βιβλίων στο τυπογραφείο του Ιωσήφ Μπάουμαϊστερ. Ήταν ο πρώτος Έλληνας ιδιοκτήτης τυπογραφείου στη Βιέννη. Εξέδωσε τα εξής: μετάφραση της τρίτομης «*Εκκλησιαστικής ιστορίας*» του Μελετίου, «*Προσθήκη εις αυτήν*», «*Γραμματική της γαλλικής γλώσσας*», «*Περιγραφή του παντός*», μετάφραση της «*Ιστορίας της Αμερικής*» (4 τόμοι - σε συνεργασία με τον Ρήγα Φεραίο), μετάφραση του Δ' τόμου του έργου «*Το ταξίδι του νεαρού Ανάχαρη στην Ελλάδα*», του Μπαρτελεμύ και τα πρώτα

ελληνικά ημερολόγια των ετών 1789 και 1791-1795. Σύμφωνα επίσης με τα αυστριακά αρχεία, που ήρθαν στο φως της δημοσιότητας μετά το τέλος του β' Παγκοσμίου Πολέμου, όπου υπήρχε η αλληλογραφία μεταξύ Υψηλής Πύλης και Αρχικαγκελαρίας της Βιέννης, ο Βεντότης εξέδωσε και την πρώτη ελληνική εβδομαδιαία εφημερίδα το 1784, η κυκλοφορία της οποίας όμως διεκόπη λόγω απαίτησης της Υψηλής Πύλης μετά από ένα δίμηνο. Δυστυχώς δεν σώθηκε κανένα από τα οκτώ φύλλα που συνολικά κυκλοφόρησαν. Το 1795 λόγω πρόωρου θανάτου του ιδιοκτήτη του, που πεζόταν οικονομικά, το τυπογραφείο μεταβιβάστηκε από τη σύζυγο του εκλιπόντος στον Ι. Φ. Τσβεκ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ ΑΔΕΛΦΩΝ ΜΑΡΚΙΔΩΝ ΠΟΥΛΙΟΥ

Οι αδελφοί Πούλιου κατάγονταν από τη Σιάτιστα της Δυτικής Μακεδονίας και λίγο πριν από το 1776 εγκαταστάθηκαν στη Βιέννη, καθώς ο έμπορος πατέρας τους για επαγγελματικούς λόγους μετακόμισε στην αυστριακή πρωτεύουσα. Στη νέα τους πατρίδα σπούδασαν, πήραν την αυστριακή υπηκοότητα και, αρχικά, ασχολήθηκαν με το εμπόριο. Ο Γεώργιος ήταν εμπορομεσίτης ανατολικών ειδών και ο Πούμπλιος εφοριακός υπάλληλος. Από το 1790 όμως ασχολήθηκαν με την τυπογραφία και μαθήτευσαν στο τυπογραφείο του Ιωσήφ Μπάουμαϊστερ, αυστριακού νομικού, ιστορικού, παιδαγωγού και εκδότη, ο οποίος το 1793 τους το μεταβίβασε. Έτσι η εκδοτική τους επιχείρηση παίρνει την επωνυμία Μαρκίδες - γιοι του Μάρκου. Στην εκδοτική τους παραγωγή περιλαμβάνεται και η πρώτη σωζόμενη ελληνική εφημερίδα που ήταν σταθμός στην πνευματική και πολιτική διαπαιδαγώγηση των Ελλήνων. Το έργο τους ήταν σπουδαίο για τον ελληνισμό, γιατί πολλές από τις εκδόσεις τους κατέληγαν

σε σχολεία, βιβλιοθήκες, μονές και άλλα κέντρα του ελληνισμού. Παρότι γνώριζαν τον Ρήγα από παλιά, από το 1770, όταν αυτός επισκεπτόταν το τυπογραφείο του Μπαουμάϊστερ για να τυπώσει το βιβλίο του «Σχολείον ντελικάτων εραστών», συνδέονται στενότερα μαζί του όταν ο Ρήγας εγκαταστάθηκε στη Βιέννη το 1776, και αναλαμβάνουν την κεντρική πώληση και διακίνηση των χαρτών του. Η φιλία όμως αυτή γίνεται η αιτία, αρχικά, της δίωξής τους από τις αυστριακές

αρχές. Και, όταν στη συνέχεια αποκαλύπτεται ότι στο τυπογραφείο των Μαρκίδων Πούλιου τυπώθηκε το επαναστατικό του μανιφέστο σε 3000 αντίτυπα, οι περίφημοι χάρτες του Ρήγα και η χαλκογραφία του Μεγάλου Αλεξάνδρου, προοριζόμενα όλα να φτάσουν στην υπόδουλη πατρίδα, η «Εφημερίς» απαγορεύεται και ο Γεώργιος συλλαμβάνεται, φυλακίζεται, του αφαιρείται η άδεια άσκησης του επαγγέλματος του τυπογράφου - εκδότη και, ακολούθως, απελαύνεται ως συνεργάτης του Ρήγα. Ζητά άσυλο στη

Γαλλία και μετά από σύντομη παραμονή στην Ανκόνα, όπου έρχεται σε επαφή με επαναστατικούς πυρήνες, εγκαθίσταται στη Νυρεμβέργη, όπου ζει μέχρι τον θάνατό του, το 1830. Ο αδελφός του, ο Πούμπλιος στάθηκε πιο τυχερός, καθώς απουσίαζε στη Μολδαβία, όταν έγινε η σύλληψη του Γεωργίου. Βεβαίως, τα βιβλία που είχε προς πώληση κατασχέθηκαν και κατέφυγε στην Ιταλία, όπου συνέχισε την εκδοτική του δραστηριότητα στη Βενετία. Ωστόσο το τυπογραφείο τους στη Βιέννη με την επωνυμία τους, το 1800, λειτουργούσε ακόμη και μάλιστα οι εγκαταστάσεις του είχαν επεκταθεί.

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

1. «Εφημερίς»

Στη Βιέννη εκδίδεται από τον Ζακυνθινό τυπογράφο Γεώργιο Βεντότη η πρώτη ελληνική εφημερίδα, φύλλα της οποίας δυστυχώς δεν έχουν σωθεί.

2. «Εφημερίς»

Η «Εφημερίς», η παλαιότερη ελληνική εφημερίδα που έχει διασωθεί, εκδιδόταν από τους σιατιστινούς αδερφούς Πούλιου, από τις 31 Δεκεμβρίου 1790 έως τις 22 Δεκεμβρίου 1797. Πρωτοκυκλοφόρησε έξι χρόνια μετά από την απαγόρευση της κυκλοφορίας από τις αυστριακές αρχές της εφημερίδας του Γεωργίου Βεντότη.

Κυκλοφορούσε σε δίφυλλη μορφή με διαστάσεις 22X17, αρχικά, και, στη συνέχεια, 17X11 κάθε Τρίτη και Παρασκευή σε τρεις γλώσσες: ελληνικά, σερβικά και γερμανικά. Ήταν έντυπο ποικίλης ύλης, με ειδήσεις και ανταποκρίσεις από τα πολεμικά μέτωπα της εποχής, «ιδιαιτέρως ανταποκρίσεις» από την Κωνσταντινούπολη για όσα συνέβαιναν στην Υψηλή Πύλη και στο Πατριαρχείο, νέα για την πολιτική και κοινωνική ζωή διαφόρων χωρών, καθώς και επιστημονικά άρθρα, ποιήματα, εμπορικά θέματα, γυναικεία μόδα, μικρές αγγελίες και άλλα. Ήταν γραμμένη στην απλή ρωμαϊκή γλώσσα, δηλαδή στην καθομιλουμένη της εποχής. Κυκλοφορούσε όχι μόνο στις ηγεμονίες, στην Ελλάδα και στην Κωνσταντινούπολη, αλλά και σε όλες τις ελληνικές παροικίες της Ευρώπης. Το 1971 δημοσίευσε τη «Γαλλική Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη» και το 1794 την επιτυχία των γαλλικών στρατευμάτων έναντι των Αυστριακών, προκαλώντας τη διαμαρτυρία της Πύλης και το 1797 την καταγγελία των αδελφών Πούλιου στις αψβουργικές αρχές για τα φιλογαλλικά τους άρθρα. Την ίδια χρονιά ανακαλύφθηκαν στο τυπογραφείο από την αυστριακή αστυνομία και τα επαναστατικά φυλλάδια του Ρήγα, η σύλληψη του οποίου σήμανε και το τέλος της πρώτης διασωθείσης ελληνικής εφημερίδας. Φύλλα της διασώζονται σε αρκετές δημόσιες Βιβλιοθήκες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και το 1995 η Ακαδημία Αθηνών πραγματοποίησε φωτοτυπική επανέκδοσή της.

3. «Ειδήσεις δια τα Ανατολικά μέρη»

Οι προσπάθειες, ωστόσο, για έκδοση ελληνικής εφημερίδας συνεχίστηκαν από τον Νεόφυτο Δούκα (1804) και τον Άνθιμο Γαζή (1805), δυστυχώς όμως ανεπιτυχώς. Τελικά το 1807 ο αυστριακός

Ιωσήφ Φραγκίσκος Χαλλ πήρε εικοσιπενταετή άδεια και εξέδωσε το 1811 την ελληνική εφημερίδα «*Ειδήσεις δια τα Ανατολικά μέρη*» με εκδότη τον Ευφρόνιο Ραφαήλ Πόποβιτς, δάσκαλο του ελληνικού σχολείου της Βιέννης.

4. «Τηλέγραφος» - «Φιλολογικός Τηλέγραφος»

Το 1812 έως το 1836 εκδίδεται από τον Δημήτριο Αλεξανδρίδη, ανηψιό του Άνθιμου Γαζή ο «*Τηλέγραφος*», με πολιτικά και οικονομικά θέματα και το 1817 ο «*Φιλολογικός Τηλέγραφος*» ως συμπλήρωμα, με φιλολογικά και πολιτισμικά θέματα.

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

1. «Ερμής ο Λόγιος»

Την 1η Ιανουαρίου εκδίδεται από τον κληρικό Άνθιμο Γαζή γραμμένο στην δημοτική ο «*Ερμής ο Λόγιος*», το πρώτο και μακροβιότερο ελληνικό φιλολογικό περιοδικό των προεπαναστατικών χρόνων. Εμπνευστής του ο Αδαμάντιος Κοραΐς και οικονομικός υποστηρικτής η εμπορική τάξη. Η κυκλοφορία του διακόπηκε την 1η Μαΐου του 1821 με την «έκρηξη» της επανάστασης στην Ελλάδα. Ήταν, ωστόσο, σημαντική η συμβολή του στη μετάδοση των ιδεών και της σκέψης της δυτικής παιδείας στον ελληνικό κόσμο.

2. «Καλλιόπη»

Από το 1819 έως το 1821 εκδίδεται και το φιλολογικό περιοδικό «Καλλιόπη», όργανο των οπαδών του γλωσσικού αρχαϊσμού της εποχής, από τον λόγιο Αθανάσιο Σταγειρίτη.

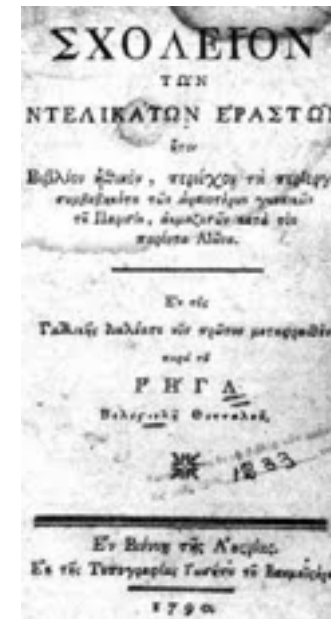
Τέλος, τη Βιέννη επέλεξαν ως τόπο έκδοσης των βιβλίων τους πολλοί έλληνες λόγιοι προσπαθώντας να συντελέσουν στην πνευματική αφύπνιση του υπόδουλου Γένους. Ο Ιώσηπος Μοισιόδακας, ο Ρήγας Φεραίος, ο Πολυζώης Κοντός, ο Άνθιμος Γαζής, ο Νεόφυτος Δούκας είναι λίγοι μόνο από αυτούς που ήρθαν στην αυστριακή πρωτεύουσα για να εκδώσουν τα βιβλία τους ή να μεταφράσουν στα ελληνικά ξενόγλωσσα αξιόλογα έργα. Έτσι, από τα τυπογραφεία της Βιέννης κυκλοφόρησαν βιβλία θρησκευτικά, διδακτικά-εκπαιδευτικά, ημερολόγια, μεταφράσεις, εκδόσεις αρχαίων συγγραφέων, θεατρικά έργα -πρωτότυπα ή σε μετάφραση- και ποιητικές συλλογές. Αυτή η εκδοτική δραστηριότητα κατέστησε τη Βιέννη την αξιολογότερη πνευματική εστία του ελληνισμού της εποχής, το «εργαστήριον της νέας των Γραικών φιλολογίας» κατά τον χαρακτηρισμό του Κοραή.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΑΡΟΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

Αποφασιστική υπήρξε η συμβολή των Ελλήνων της Βιέννης στην Ελληνική Επανάσταση και ιδιαίτερα στο στάδιο της ιδεολογικής και πρακτικής προετοιμασίας της. Τα ελληνικά βιβλία, οι εφημερίδες, οι ξένες μεταφράσεις που «βγήκαν» από τα ελληνικά τυπογραφεία της Βιέννης διοχετεύονταν και στον τουρκοκρατούμενο ελληνικό χώρο, συμβάλλοντας στην πνευματική αφύπνιση και ιδεολογική εξοικείωση των υπόδουλων Ελλήνων με τις επαναστατικές ιδέες της εποχής. Την αυστριακή πρωτεύουσα, όμως, επέλεξε και ο Ρήγας Φεραίος για να εκδώσει το επαναστατικό υλικό του σχεδιάζοντας τον ξεσηκωμό των Ελλήνων. Στο τυπογραφείο των Μαρκίδων Πούλιου τύπωσε το επαναστατικό του μανιφέστο σε 3000 αντίτυπα, τους περίφημους χάρτες του και τη χαλκογραφία του Μεγάλου Αλεξάνδρου, προοριζόμενα όλα να φτάσουν στην υπόδουλη πατρίδα. Επίσης, στη Βιέννη τύπωσε και τα δύο χειρόγραφα βιβλία του, τα «*Σχολείον των ντελικάτων εραστών*» και «*Φυσικής απάνθισμα*». Το 1797 τύπωσε και κυκλοφόρησε μια σειρά από χάρτες, τα βιβλία «*Ηθικό Τρίποδα*» και «*Το ταξίδι του νεαρού Ανάχαρση στην Ελλάδα*», καθώς και το σημαντικότερο έργο του, το «*Νέα Πολιτική Διοικήσις των κατοίκων της Ρούμελης, της Μικράς Ασίας, των Μεσογείων Νήσων και της Βλαχομπογδανίας*», που αποτελεί και το πολιτικό του μανιφέστο. Επίσης στρατολόγησε από τους εκεί εγκατεστημένους Έλληνες τους πρώτους συνεργάτες του, πολλοί από τους οποίους βρήκαν μαρτυρικό θάνατο μαζί του (Θ. Τουρούτζιας, Παν. και Ιωάννης Εμμανουήλ κ.ά.), ενώ γρήγορα ο κύκλος των οπαδών του περιέλαβε Έλληνες και από άλλες παροικίες για τη συνέχιση και ολοκλήρωση του έργου του.

Στην αυστριακή πρωτεύουσα επίσης το 1814 ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του Ιωάννη Καποδίστρια, υπουργού εξωτερικών της Ρωσίας, η «Φιλόμουσος Εταιρεία», που είχε ως στόχο την υποστήριξη λειτουργίας σχολείων στον ελληνικό χώρο και θέσπιση υποτροφιών σε νεαρούς ομογενείς.

Με τη σύσταση της Φιλικής Εταιρείας πολλοί Έλληνες της Βιέννης μύηθηκαν στους κόλπους της και αρκετοί κατατάχθηκαν στον Ιερό Λόχο του Υψηλάντη που καταρρακώθηκε στη μάχη του Δραγατσανίου (π.χ. Γεώργιος Λασσάνης), ενώ άλλοι μετέβησαν στην επαναστατημένη Ελλάδα για να αγωνιστούν εκεί. Οι Ελληνικές Κοινότητες της Βιέννης υποστήριζαν οικονομικά την Επανάσταση στέλνοντας χρήματα κι εφόδια, αλλά προσέφεραν και ηθική συμπαράσταση, υποδεχόμενες και περιθάλποντας γυναικόπαιδα από την επαναστατημένη Ελλάδα και αγωνιστές από άλλες χώρες που χρησιμοποιούσαν τη Βιέννη ως ενδιάμεσο σταθμό για τη μετάβασή τους στον ελληνικό επαναστατημένο χώρο.

Νικόλας Χαρατσιδης, Β5

Άγιος Στέφανος

ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ (ΒΙΕΝΝΗ)

Είναι ο Μητροπολιτικός Ναός της Βιέννης στην Αυστρία. Αποτελεί έδρα της Μητρόπολης της Βιέννης και του Αρχιεπισκόπου της, του Καρδινάλιου (Κριστόφ Σένμπρουν) και βρίσκεται στο κέντρο της πόλης. Η αρχιτεκτονική μορφή του έχει επηρεαστεί από τον ρομανικό και γοτθικό ρυθμό. Στα τέλη του 12ου αιώνα, η Βιέννη είχε αναδειχθεί σε γερμανόφωνο πολιτιστικό κέντρο της ανατολικής Ευρώπης, με αποτέλεσμα οι 4 Εκκλησίες της να μην επαρκούν για τις θρησκευτικές ανάγκες των πολιτών. Έτσι, η Εκκλησία του Αγίου Πέτρου μεταφέρθηκε στη Μητρόπολη του Πάσσαου ως καθολικός καθεδρικός Ναός. Η συνθήκη του Μάουντερν, το 1137, αποτέλεσε τη βάση δημιουργίας του νέου Ναού. Ο Ναός αυτός καθαγιασθηκε προς τιμήν του Αγίου Στεφάνου. Στα εγκαίνιά του παρευρίσκονταν πολλά σημαντικά πρόσωπα της αρχαίας τάξης των Γερμανών, όπως του βασιλέα Κορράδου Γ' και του επισκόπου Όθωνα του Φράισινγκ. Το αρχικό κτήριο ολοκληρώθηκε το 1160 αλλά συνέχισε να επεκτείνεται δυτικά μέχρι και το 1511. Το 1258 είχε ξεσπάσει μία μεγάλη πυρκαγιά που κατέστρεψε ένα μεγάλο μέρος του νέου Ναού, στα ερείπια του οποίου οικοδομήθηκε μία μεγαλύτερη κατασκευή που ήταν κι αυτή βασισμένη στον ρομανικό ρυθμό. Η επέκταση αυτή καθαγιασθηκε το 1263 και γιορτάζεται κάθε χρόνο.

Ο Αλβέρτος Α', το 1204, διέταξε να κατασκευάσουν ένα τρίκλιτο χοροστάσιο στο ανατολικό μέρος του Ναού, σε διαστάσεις που θα έπρεπε να συγκλίνουν με τις παλαιές πτέρυγες. Ο γιος του Αλβέρτου κατασκεύασε το αλβερτινό χοροστάσιο που καθαγιασθηκε το 1340. Το κεντρικό κλίτος του αφιερώθηκε στον Άγιο Στέφανο και τους Αγίους Πάντες. Το βόρειο και το νότιο κλίτος, όμως, αφιερώθηκε στην Παναγία και τους 12 Αποστόλους. Τέλος, ο Ροδόλφος Δ', στις 7 Απριλίου 1359, επέκτεινε το χοροστάσιο. Η επέκτασή του, γοτθικού ρυθμού, κατασκευάζεται από τη δυτική πλευρά του χοροστασίου και ενσωματώνει την παλαιά εκκλησία.

Το 1430 κατασκευάστηκε ο νέος καθεδρικός ναός και το 1433 ολοκληρώνεται ο νότιος πύργος του, ενώ οι αψίδες που διατρέχουν το κεντρικό κλίτος ολοκληρώθηκαν το 1447. Ένας βόρειος πύργος, το 1450, θεμελιώνεται από το Λόρεντς Σπέννινγκ αλλά η κατασκευή του Ναού εγκαταλείφθηκε, καθώς το 1511 σταμάτησαν οι κατασκευαστικές εργασίες. Το 1365 ο Ροδόλφος Δ' διορίζει ένα σώμα ιερέων που ήταν κατάλληλο για τη στελέχωση ενός μεγάλου καθεδρικού ναού. Αυτό αποτέλεσε το πρώτο βήμα, ώστε η Βιέννη να αποκτήσει τη δική της Επισκοπή.

Το 1469 ο Φρειδερίκος Γ' της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας υπερίσχυσε του Πάππα Παύλου Β' και διόρισε τον πρώτο Επίσκοπο της Βιέννης. Η Επισκοπή ιδρύθηκε στις 18 Ιανουαρίου 1469 με το Ναό του Αγίου Στεφάνου ως Μητροπολιτικό Ναό.

Στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ευτυχώς, ο Ναός του Αγίου Στεφάνου γλυτώνει από την καταστροφή.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΤΟΥ ΝΑΟΥ

Ο Ναός ήταν αφιερωμένος στον Άγιο Στέφανο και γι' αυτό ο προσανατολισμός του κτηρίου έγινε με βάση την ανατολή ανήμερα του Αγίου Στεφάνου στις 26 Δεκεμβρίου, όπως υπολογίστηκε το πρώτο έτος κατασκευής.

Το κυρίαρχο δομικό στοιχείο είναι ο ασβεστόλιθος. Οι διαστάσεις του υπολογίζονται σε 107 μέτρα μήκος, 40 μέτρα πλάτος και 136 μέτρα ύψος στο υψηλότερο σημείο που βρίσκεται στο νότιο πύργο. Με το πέρασμα των αιώνων, λόγω της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, η λιθοδομή έχει αποκτήσει μελανή απόχρωση, χάρη, όμως, στις πρόσφατες ανακαινίσεις και επισκευές η Εκκλησία απέκτησε το αρχικό της χρώμα.

Ο νότιος πύργος υψώνεται στα 136 μέτρα από την επιφάνεια του εδάφους, αποκαλούμενος από τους βιεννέζους χαιδευτικά, στέφλ, που είναι υποκοριστικό του Στέφανος, ενώ ο βόρειος πύργος δεν ολοκληρώθηκε ποτέ.

Η κατασκευή του διήρκεσε 65 χρόνια, από το 1363 μέχρι το 1433. Η πρώτη πολιορκία της Βιέννης έγινε το 1529 και η δεύτερη το 1683. Ο πύργος χρησίμευε ως παρατηρητήριο της πολιορκημένης Βιέννης. Σε αυτόν υπήρχε ένα διαμέρισμα μέχρι το 1955, στο οποίο κατοικούσαν φύλακες - παρατηρητές τη νύχτα, που σήμαιναν τις καμπάνες σε περίπτωση πυρκαγιάς.

Η κορυφή του πύργου έχει ένα αυτοκρατορικό έμβλημα διπλού αετού, στο στήθος του οποίου υπάρχει ένα οικόσημο του οίκου των Αψβούργων – Λοραίνης. Πάνω στο έμβλημα επικάθεται ο διπλός Αποστολικός σταυρός, με άμεση αναφορά στην «Αποστολική Μεγαλειότητα», που είναι ο επίσημος τρόπος προσφώνησης των βασιλέων της Ουγγαρίας.

Βόρειοι Πύργοι

Οι βόρειοι πύργοι προορίζονταν να είναι πανομοιότυποι με τον νότιο πύργο. Αυτό το εγχείρημα ήταν μάλλον υπερβολικά τολμηρό, καθώς η εποχή των γοθικών καθεδρικών ναών έφτανε στο τέλος της και όλες οι κατασκευαστικές εργασίες σταμάτησαν το 1511. Το 1578 ο «κοντός» πύργος «στέφθηκε» με μία, αναγεννησιακού ύφους, κορώνα, την οποία οι Βιεννέζοι αποκαλούν «κορώνα του νερόπυργου». Το ύψος του δεν ξεπερνάει τα 68 μέτρα, ήτοι το μισό, περίπου, ύψος του «αδελφού» του.

Όσον αφορά την κύρια πύλη, έχει λάβει το όνομα «*πύλη των γιγάντων*» ή αλλιώς Riesentor. Το όνομα της αναφέρεται σε ένα μνηριακό οστό ενός μαστόδοντα που κρεμόταν από πάνω της για δεκαετίες. Το συγκεκριμένο εύρημα βρέθηκε το 1443 κατά τις εργασίες θεμελίωσης του βόρειου πύργου. Επίσης, πάνω από την πύλη των γιγάντων υπάρχει ένα τύμπανο, το οποίο απεικονίζει τον Παντοκράτορα Χριστό πλαισιωμένο από δύο φτερωτούς αγγέλους, ενώ και από τις δύο πλευρές, αριστερά και δεξιά, στέκονταν δύο ρομανικοί πύργοι, που ονομάζονταν Heindenturme, 65 μέτρα ο καθένας.

Επίσης, πρέπει να αναφέρουμε και την πύλη Ζίνγκλερ, η οποία είναι η κύρια είσοδος των ανδρών και πάνω της βρίσκεται ένα σκαλιστό ανάγλυφο που απεικονίζει σκηνές από τη ζωή του Αγίου Παύλου.

Σημείο αναφοράς του ναού είναι η περίτεχνα διακοσμημένη και πολύχρωμη στέγη (111 τ.μ.) η οποία καλύπτεται από 230.000 κεραμικά πλακίδια. Στη νότια πλευρά του κτηρίου τα πλακίδια έχουν διάταξη ψηφιδωτού και απεικονίζεται το σύμβολο της δυναστείας των Αψβούργων, ο δικέφαλος αετός, ενώ στη βόρεια πλευρά απεικονίζονται εμβλήματα της πόλης της Βιέννης και της Δημοκρατίας της Αυστρίας.

Οναός διαθέτει 23 καμπάνες. Η μεγαλύτερη από αυτές είναι αφιερωμένη στην Παναγία και βρίσκεται στον βόρειο πύργο. Έχει βάρος άνω των δύο τόνων αποτελώντας, έτσι, τη μεγαλύτερη καμπάνα σε λειτουργία στην Αυστρία και δεύτερη μεγαλύτερη σε όλη την Ευρώπη. Κατασκευάστηκε το 1711 με υλικό από τα κατεστραμμένα κανόνια των μουσουλμάνων εισβολέων. Το 1995 ανακατασκευάστηκε λόγω της πυρκαγιάς του 1945. Η νέα καμπάνα έχει 3,14 μ. διάμετρο και αποτέλεσε δωρεά του άνω κρατιδίου της Αυστρίας. Χτυπάει μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις, όπως στο νέο έτος. Οι άλλες καμπάνες, αν και πλέον δεν χρησιμοποιούνται, στεγάζονται στον βόρειο πύργο. Η μικρή ζυγίζει 62 κιλά, ενώ η καμπάνα της λιτανείας είναι 65 κιλά και η καμπάνα του δείπνου 240 κιλά. Οι καμπάνες αυτές έχουν πλέον τεθεί σε ένα νέο ηλεκτρονικό σύστημα κωδωνοκρουσίας από το 1960 στον νότιο πύργο.

Στο εξωτερικό του ναού, και συγκεκριμένα στο βορειοανατολικό τείχος του χοροστασίου βρίσκεται ένας άμβωνας, ο οποίος κατασκευάστηκε το 1456 μετά τη νίκη κατά των Τούρκων στο

Βελιγράδι. Σε εκείνο το σημείο έκανε κήρυγμα κατά των Τούρκων ο Ιταλός Φραγκισκανός μοναχός Γιοχάνες Καπιστράνο. Το μπαρόκ άγαλμα του 18ου αι. αναπαριστά τον Άγιο να ποδοπατάει έναν ηττημένο Τούρκο εισβολέα.

Στο εξωτερικό μέρος του ναού, στο πλάι του, υπάρχει ο ιερός συμβολισμός του αριθμού «05» ο οποίος δηλώνει το κίνημα της αυστριακής αντίστασης.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΟΥ ΝΑΟΥ

Τα έργα τέχνης ήταν σχεδιασμένα με γοτθική γλυπτική, δηλαδή, υπήρχαν περίτεχνοι άμβωνες, αγάλματα αγίων, που διακοσμούσαν τους αφιδοστάτες και τους ουρανούς, σε αρκετά πλαϊνά ιερά. Στα αριστερά του κεντρικού ιερού υπήρχε το Βινέρ Νοϊστεντερ Άλταρ που ήταν ένα ιερό του 15ου αιώνα με θυροφυλλία και εικόνες 72 αγίων. Τα φύλλα ανοίγουν και αποκαλύπτουν έτσι τα γλυπτά. Ένα πολύ εντυπωσιακό αναγεννησιακό έργο ήταν ο τάφος του Φρειδερίκου Γ΄ (μπαρόκ). Επίσης, υπήρχαν και κατακόμβες στις οποίες οδηγούσε μία εσωτερική σκάλα. Επεκτείνονται κάτω από το ολόκληρο τετράγωνο του ναού. Άλλα εξίσου σημαντικά έργα που μπορεί να δει ο επισκέπτης μπαίνοντας στο ιερό είναι η προσωπογραφία του Πίλγκραμ, όπου ο αρχιμάστορας άφησε την αυτοπροσωπογραφία του και απεικονίζει τον ίδιο να κρατά γνώμονα και διαβήτη. Ο Πίλγκραμ, όμως, κατασκεύασε και άμβωνες, οι οποίοι απεικονίζουν τις προσωπογραφίες των τεσσάρων Πατέρων της Εκκλησίας, ενώ ο ίδιος φαίνεται να παρακολουθεί από ένα παράθυρο πιο κάτω. Επίσης, στον ναό μπορούμε να βρούμε το άγαλμα του Εσταυρωμένου που, σύμφωνα με τον θρύλο, έχει μια γενειάδα που εξακολουθεί να μεγαλώνει. Στο εσωτερικό του ναού, το 1960, τοποθετήθηκε ένα μοντέρνο εκκλησιαστικό όργανο και ένας εξώστης πάνω από την κύρια είσοδο, ενώ ένα πιο πρόσφατο υπάρχει στο νότιο τμήμα. Ολοκληρώνοντας, στο εσωτερικό του Αγίου Στεφάνου εμφανίζεται ο ουρανός να σκεπάζει τη Μαντόνα, μία αναπαράσταση της νίκης του πρίγκιπα Ευγένιου κατά των Τούρκων στην Τσέντ, που κατασκευάστηκε τον 16ο αι.

Ανδριανού Μαρία, Β1
Δήμητρα Νικολαΐδου, Β4

Ελληνισμός στην Βιέννη

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ακόλουθη εργασία αναφέρεται στον ελληνισμό της Βιέννης. Πιο συγκεκριμένα ασχολήθηκα αρχικά με τους πρώτους Έλληνες που μετοίκησαν εκεί αλλά και με την εμπορική τους δράση. Επίσης, θα αναφερθώ στις Ελληνικές Κοινότητες, στην ίδρυση σχολείων και πανεπιστημίων. Τέλος, ερεύνησα την δράση σπουδαίων Ελλήνων στην Βιέννη.

ΠΡΩΤΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

Το πρώτο μεγάλο κύμα του Ελληνισμού στη Βιέννη χρονολογείται στις αρχές του 18ου αιώνα και συγκεκριμένα στις συνθήκες του Κάρλοβιτς (1699) και του Πασάροβιτς (1718), οι οποίες υπογράφηκαν μεταξύ της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και των Αψβούργων και προέβλεπαν μια σειρά από αμοιβαία προνόμια για τους υπηκόους των δύο Αυτοκρατοριών που είχαν ως στόχο την τόνωση του εμπορίου. Γενικότερα, η μακροπρόθεσμη πολιτική των Αψβούργων στην περιοχή είχε ως τελικό στάδιο την εμπορική (και πιθανά εδαφική) έξοδο της Αυτοκρατορίας στην Ανατολική Μεσόγειο μέσω της Θεσσαλονίκης. Οι συνθήκες που διαμορφώθηκαν από το γεωπολιτικό αυτό πλαίσιο ευνόησαν τους Έλληνες της Ηπείρου και της Μακεδονίας που γνώριζαν αρκετά καλά τους χερσαίους δρόμους, μέσω Βοσνίας και Βουλγαρίας, προς τη Βιέννη.

Έτσι, ως υπήκοοι της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας είχαν την ευκαιρία να εγκατασταθούν στη Βιέννη με σκοπό να αναπτύξουν μια ζωηρή εμπορική αλλά και πολιτισμική δραστηριότητα.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ

Η Βιέννη, την εποχή εκείνη, αποτελούσε το μεγαλύτερο εμπορικό σταυροδρόμι της Βορειοανατολικής Ευρώπης. Εκεί αποθηκεύονταν τα προϊόντα που προέρχονταν από την Ανατολή πριν διοχετευθούν οριστικά στις αγορές της Ουγγαρίας, της Πολωνίας και των Γερμανικών κρατιδίων. Οι Έλληνες έμποροι ταξίδευαν, συνήθως, σε κοινές πορείες, δηλαδή με τα λεγόμενα καραβάνια, γιατί υπήρχε ο φόβος ληστών. Σε ένα μεγάλο εμπορικό κέντρο συγκεντρώνονταν πολλοί

έμποροι από διάφορες περιοχές και ξεκινούσαν όλοι μαζί μεταφέροντας τα εμπορεύματά τους. Οι Έλληνες πολύ σύντομα κατάφεραν να δημιουργήσουν ένα αξιοσημείωτο κύκλο εμπορικής εργασίας, εμπορευόμενοι προϊόντα από τη Μακεδονία. Τα κυριότερα προϊόντα που εξήγαγαν οι Έλληνες πραγματευτές προς τη Βιέννη ήταν γουναρικά της Καστοριάς, νήματα, χαλιά, δέρματα κ.α.

Οι Έλληνες έμποροι που προέρχονταν, κυρίως, από την Κοζάνη, τις Σέρρες, τη Θεσσαλονίκη, τα Γιάννενα, τη Λάρισα, τον Τύρναβο και την Τσαριτσάνη, στις αρχές του 1767, εγκαταστάθηκαν στο βορειοανατολικό τμήμα της Βιέννης (εκεί διεξαγόταν το χονδρικό εμπόριο).

Στο κέντρο της πόλης ακόμη και σήμερα υπάρχει η οδός Griechengasse (οδός των Ελλήνων) προς τιμήν του ελληνικού στοιχείου που κάποτε πρωταγωνιστούσε οικονομικά και πολιτισμικά στην περιοχή. Πολύ σύντομα δημιουργήθηκαν μεγάλοι εμπορικοί οίκοι όπως ο οίκος Σίνα, των αδερφών Δούμπα κ.α.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΤΗΝ ΒΙΕΝΝΗ

Στα τέλη του 18ου αιώνα στη Βιέννη, υπήρχαν περίπου 2.000 Έλληνες. Η γρήγορη όμως οικονομική ανέλιξή τους επέτρεψε σε αυτούς να ενσωματωθούν στη βιεννέζικη υψηλή κοινωνία, ενώ πολλοί από αυτούς παντρεύτηκαν Βιεννέζες. Αργότερα έγιναν εξέχοντα μέλη της αστικής τάξης και εγκαταστάθηκαν μόνιμα στην πόλη. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι ο Γεώργιος Σίνας, ο Στέργιος Δούμπας και ο Κωνσταντίνος Μπέλιος που έλαβαν τον τίτλο του Βαρόνου, ενώ ο Θεόδωρος Καραγιάννης και ο Νικόλαος Δούμπας διετέλεσαν βουλευτές της Αυτοκρατορικής Δίαιτας. Η παρουσία όμως των Ελλήνων στη Βιέννη δεν περιορίζεται μόνο στο παρελθόν. Σήμερα, ο ελληνικός πληθυσμός αγγίζει τις 5.000, καθώς αρκετοί έλληνες μετανάστες, σπουδάζουν και κυνηγούν εκεί το όνειρό τους, ζουν, εργάζονται, διακρίνονται και οργανώνονται σε συλλόγους, τον Σύλλογο Ελλήνων Φοιτητών και Επιστημόνων, τον Κοινωνικοπολιτιστικό Σύλλογο, τον Μακεδονικό και αρκετούς άλλους. Δε θυμούνται μόνο την πατρίδα τους, αλλά τη συστήνουν συνεχώς στους Βιεννέζους, με συναυλίες, προβολές ταινιών, χορούς και ημερίδες. Οι νεότεροι αναζητούν και βρίσκουν πιο δραστικές κινήσεις βοήθειας προς την «ασθενή» Ελλάδα. Οι γηραιότεροι συχνάζουν σε ελληνικές ταβέρνες και νοσταλγούν μια χώρα, στην οποία δεν επέστρεψαν ποτέ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Η μικρή ελληνική εμπορική κοινότητα της Βιέννης αποτέλεσε την «εμπροσθοφυλακή» της οικονομικής και πολιτιστικής αναγέννησης του Ελληνισμού. Οι εύποροι Έλληνες, έμποροι της παροικίας της Βιέννης δεν απαρνήθηκαν την καταγωγή τους και το θρήσκευμά τους, αλλά χρησιμοποίησαν την περιουσία τους για κοινωφελή κοινωνικά και εθνικά έργα τόσο στην ίδια τη Βιέννη όσο και στον ελλαδικό χώρο. Για παράδειγμα, χτίστηκαν δύο ορθόδοξες εκκλησίες στη Βιέννη που σώζονται σε άριστη κατάσταση ως σήμερα (εκκλησία του Αγίου Γεωργίου στην οδό Ελλήνων και Αγία Τριάδα).

Επίσης, ανέπτυξαν ένα εκτεταμένο φιλανθρωπικό έργο που ανακούφιζε τους αδύναμους, όπως χήρες, ορφανά κ.α.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Ως τις αρχές του 19ου αιώνα δεν υπήρχε επίσημα οργανωμένο ελληνικό σχολείο στη Βιέννη και παρεχόταν ιδιωτική εκπαίδευση από μισθωτούς δασκάλους που δίδασκαν

κατ' οίκον τα παιδιά των ευκατάστατων οικογενειών. Το 1804 ιδρύεται το πρώτο ελληνικό σχολείο, «η Ελληνική Εθνική Σχολή της Βιέννης», το οποίο στεγάζεται στον δεύτερο όροφο του κτηρίου της εκκλησίας της Αγίας Τριάδας, με πρώτο δάσκαλο τον Δημήτριο Δάρβαρη. Η Σχολή λειτουργεί μέχρι σήμερα.

ΕΚΔΟΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

Στη Βιέννη εκδόθηκε το περιοδικό του «Λόγιου Ερμή» από τον κληρικό Άνθιμο Γαζή γραμμένο στη δημοτική, και το περιοδικό «Καλλιόπη» από τον λόγιο Αθανάσιο Σταγειρίτη. Στη Βιέννη έζησαν, σπούδασαν και δίδαξαν μεγάλοι εκπρόσωποι της πολιτιστικής αναγέννησης του Ελληνισμού όπως ο Ρήγας Φεραίος, ο Θεόκλητος Φαρμακίδης, ο Κωνσταντίνος Κούμας και ο Νεόφυτος Δούκας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επιλογικά, στη γερμανόφωνη Βιέννη, περιτριγυρισμένη από δάση και λίμνες, δίπλα στον Δούναβη, χτυπά διαχρονικά μια ελληνική καρδιά, που αποδεικνύει ότι ο Ελληνισμός προοδεύει, θριαμβεύει και βρίσκεται ακόμα και σε μέρη που δεν μπορεί να φανταστεί κανείς.

Ἑλληνογενὲς Λόγιοι-Τυπογραφεία-Ἐκδόσεις 18ος-19ος αἰώνας

Ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΒΙΕΝΝΗ

Ἡ Βιέννη στα τέλη του 18ου και στις αρχές του 19ου αιώνα συνιστούσε ένα από τα δυναμικότερα κέντρα του ελληνισμού της διασποράς. Το ελληνικό στοιχείο στην πόλη εκείνη ήταν ακμαίο και το αποτελούσαν τόσο λόγιοι (όπως ο Κωνσταντίνος Ασώπιος, ο Χριστόφορος Φιλήτας, ο Νικόλαος Πίκκολος και ο Στέφανος Κανέλλος) όσο και πλούσιοι έμποροι, οι οποίοι προέρχονταν κυρίως από την Ἠπειρο, τη Μακεδονία και τη Θεσσαλία. Αρκετοί από αυτούς, μάλιστα, αναδείχθηκαν σε οικονομικό επίπεδο, ενώ απέκτησαν και κοινωνικό κύρος. Στη Βιέννη, όμως, αναπτύχθηκε κυρίως έντονη πνευματική δραστηριότητα από τους Ἑλληνογενῆ της διασποράς. Οι Ἑλληνες αυτοὶ ἐπιδίωξαν μέσω της ανθηρῆς ἐκδοτικῆς παραγωγῆς τους ὄχι μόνο να ενημερώνουν τους συμπατριώτες τους για τις τρέχουσες πολιτικές εξελίξεις στον Ευρωπαϊκό χώρο, αλλά και να τους μεταδώσουν τη λαχτάρα για την αποτίναξη των δεσμών της δουλείας. Το σύνολο των ελληνικῶν προεπαναστατικῶν εφημερίδων και περιοδικῶν που ἐκδόθησαν ἐκεῖ αποτέλεσαν τον εθνικὸ ἀμβώνα, ἀπὸ ὅπου αυτοὶ οἱ Ἕλληνογενῆ λόγιοι διέδιδαν τα ελληνικά δίκαια στον ελεύθερο κόσμο. Ἄλλωστε, τη συμβολή της τυπογραφίας εἶχε ἀναδείξει και ἕνας ἀπὸ τους σημαντικότερους νεοέλληνο διαφωτιστές, ο Ἀδαμάντιος Κοραῆς. Σε μια ἀπὸ τις ἐπιστολές του πρὸς τους ὁμοεθνεῖς του ἔγραφε χαρακτηριστικά:

«Αυτή (η τυπογραφία) μόνη ἐνίκησε τον πανδαμάτορα χρόνο, φυλάζοντας, των παλαιῶν φιλοσόφων και προγόνων ημῶν παραγγέλματα...

αυτή και σήμερα, ως άγγελος εξ ουρανού τaráττει την κολυμβήθραν των επιστημών και βαπτίζει εις αυτήν την Ελλάδα, δια να θεραπεύσει τα πολλά και μακρά της αρρωστήματα και να την καθαρίσει από τον ρύπον της απαιδευσίας...»

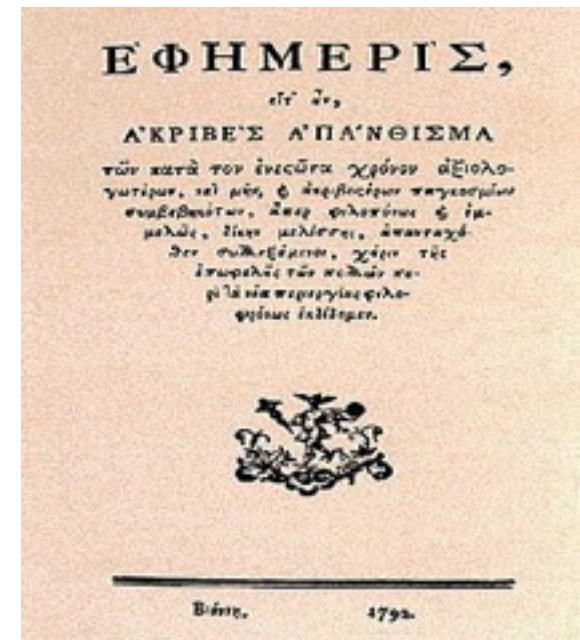
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ

Ειδικότερα στη Βιέννη, στα τέλη του 18ου αιώνα, συγκροτήθηκαν δύο σημαντικά ελληνικά τυπογραφεία. Το ένα ανήκε στον Γεώργιο Βεντότη και το άλλο στους αδελφούς Μαρκίδες Πούλιου. Ο Γεώργιος Βεντότης ήταν Ζακυνθινός και υπήρξε πρωτοπόρος δημοσιογράφος και εκδότης. Το 1784 τόλμησε να συγγράψει την πρώτη ελληνική εφημερίδα η οποία αποδείχθηκε, ωστόσο, βραχύβια, εφόσον η κυκλοφορία της διακόπηκε από την Υψηλή Πύλη δύο μήνες μετά την έκδοσή της. Στη συνέχεια, οι αδελφοί Μαρκίδες Πούλιου ανέλαβαν τα ηνία και προέβησαν στην έκδοση της δεύτερης ελληνικής εφημερίδας, με τίτλο, «*Εφημερίς*». Οι ίδιοι ήταν έμποροι, κατάγονταν από τη Σιάτιστα της Μακεδονίας, είχαν έντονο το αίσθημα του πατριωτισμού και διατηρούσαν τυπογραφείο στη Βιέννη. Κύριος σκοπός τους ήταν η διαμόρφωση της πολιτικής συνείδησης του λαού που θα συνεπαγόταν την απελευθέρωσή του από τον οθωμανικό ζυγό. Η εφημερίδα τους παρείχε πληροφορίες σχετικές με τις εξελίξεις της γαλλικής επανάστασης και με όλα τα τρέχοντα και συνταρακτικά γεγονότα που λάμβαναν χώρα στην Ευρώπη την εποχή εκείνη. Στο τυπογραφείο

τους ο Εθνομάρτυρας Ρήγας Φεραίος θα συγγράψει τον «*Θούριο*». Ποιος Έλληνας δεν άκουσε και δε διδάχθηκε στο σχολείο τους παρακάτω στίχους:

*Καλύτερα μιας ώρας ελεύθερη ζωή
παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά και φυλακή*

Η έκδοση της εφημερίδας τους πραγματοποιήθηκε στις 31 Δεκεμβρίου του 1790. Ωστόσο, το γεγονός ότι η επιρροή της στον υπόδουλο λαό αποδείχθηκε καταλυτική δυσαρέστησε τους Οθωμανούς, με αποτέλεσμα τη βίαιη διακοπή της κυκλοφορίας της, το 1796, από τις αυστριακές αρχές και, στη συνέχεια, τη διακοπή της λειτουργίας του τυπογραφείου και τη σύλληψη ενός από τους αδελφούς Μαρκίδες Πούλιου και του Ρήγα Φεραίου, ο οποίος ήταν βασικός συνεργάτης τους. Συνέπειες αυτού του συμβάντος ήταν η εκτέλεση του Ρήγα, η εξορία των αδερφών και η αναστολή των πολιτικών δράσεων των Ελλήνων.

Η ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΤΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΔΟΥΚΑ

Ωστόσο, ο ελληνισμός της Βιέννης δεν αποθαρρύνθηκε από το να προβεί στην έκδοση και άλλων δημοσιογραφικών φύλλων. Αξιοσημείωτη είναι η απόπειρα του ηπειρώτη κληρικού, Νεόφυτου Δούκα, να εκδώσει τη δική του εφημερίδα το 1804. Αν και η αίτησή του εγκρίθηκε αρχικά, στη συνέχεια απορρίφθηκε από το υπουργείο εξωτερικών της Βιέννης, καθώς οι αυστριακές αρχές έτρεφαν αισθήματα δυσπιστίας τόσο προς εκείνον όσο και προς άλλους Έλληνες δημοσιογράφους. Η προσπάθειά του, λοιπόν, αποδείχθηκε ατελέσφορη.

«ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΔΙΑ ΤΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΜΕΡΗ»

Τον επόμενο χρόνο, το 1805, παρουσιάζεται ο αυστριακός λόγιος Ιωσήφ Φραγκίσκος Χαλλ αιτούμενος την έκδοση του δικού του δημοσιογραφικού φύλλου. Το 1811 εκδίδεται η εφημερίδα του στη Βιέννη με τίτλο, «*Ειδήσεις δια τα ανατολικά μέρη*». Ο εκδότης της εφημερίδας αυτής κατηγοριοποιεί τις πληροφορίες σε τρεις ενότητες: «*Ιστορικά Ειδήσεις*», «*Εμπορικά Ειδήσεις*» και «*Φιλολογικά Ειδήσεις*». Οι ιστορικές ειδήσεις περιορίστηκαν στην καταγραφή των γεγονότων που διαδραματίζονταν στην υπόλοιπη Ευρώπη την εποχή εκείνη. Οι ειδήσεις αυτές παρείθηντο απλά, δίχως να σχολιάζονται, προκειμένου να μη δυσαρεστηθεί η τουρκική επικράτεια. Οι εμπορικές ειδήσεις αφορούσαν την καταγραφή των τιμών των εμπορευμάτων και των νομισμάτων, ενώ οι φιλολογικές ειδήσεις ήταν ελάχιστες. Το 1812 έπαψε να κυκλοφορεί.

«ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ»

Τη θέση της έδωσε σε ένα άλλο ειδησεογραφικό φύλλο, τον «*Ελληνικό Τηλέγραφο*», του οποίου η κυκλοφορία ξεκίνησε το 1812, στη Βιέννη και ήταν ίσως η μακροβιότερη ελληνική εφημερίδα, εφόσον, παρά τις αντιξοότητες, κυκλοφορούσε για 24 ολόκληρα χρόνια (μέχρι και το 1836). Ο κύριος εκδότης του ήταν ο Δημήτριος Αλεξανδρίδης. Ο ίδιος γεννήθηκε στον Τύρναβο το 1784. Αποδείχθηκε ότι ήταν πολυσχιδής προσωπικότητα, εφόσον εκτός από το γεγονός ότι σπούδασε ιατρική, ασχολήθηκε σε βάθος με ιστορικές μελέτες και έρευνες και εν τέλει και με τη συγγραφή. Η εφημερίδα του εκδίδεται σε καθημερινή βάση, ενώ πραγματεύεται θέματα πολιτικά, οικονομικά και επιστημονικά. Το 1817, μάλιστα, ο Δημήτριος Αλεξανδρίδης αποφάσισε μαζί με τον «*Ελληνικό Τηλέγραφο*» να εκδίδεται και ένα συμπληρωματικό ένθετο ο «*Φιλολογικός Τηλέγραφος*», στο οποίο

περιέχονται πληροφορίες αναφορικά με παρουσιάσεις βιβλίων, θεατρικές παραστάσεις και επιστημονικές εξελίξεις. Ο έλληνας λόγιος αυτός γενικά προέβη σε τολμηρές κινήσεις. Εκτός από την έκδοση της εφημερίδας του, το 1813 εξέδωσε και ένα ελληνοτουρκικό λεξικό, ενώ, ακόμη, λειτούργησε στο σπίτι του ένα παράνομο τυπογραφείο, προκειμένου να συγγράφει και να εκδίδει επαναστατικά φύλλα. Ωστόσο, έπειτα από λίγο καιρό οι αυστριακές αρχές του αφαίρεσαν την άδεια λειτουργίας του τυπογραφείου.

«ΕΡΜΗΣ Ο ΛΟΓΙΟΣ»

Το 1811 εμφανίζεται στο προσκήνιο κι ένα άλλο φύλλο, ο «*Ερμής ο Λόγιος*», με ιδρυτή του τον Άνθιμο Γαζή, θείο του Δημητρίου Αλεξανδρίδη. Θεωρείται το πρώτο φιλολογικό περιοδικό. Κυκλοφόρησε μέχρι και το 1821, οπότε και ξέσπασε η ελληνική επανάσταση. Την έκδοσή του στήριξαν ο μητροπολίτης Ιγνάτιος και η φιλολογική εταιρεία Βουκουρεστίου. Μάλιστα, ο Αδαμάντιος Κοραής, ο κύριος εκπρόσωπος του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, είχε διατυπώσει πρώτος την ιδέα για τη δημιουργία μιας εφημερίδας όμοιας με τον «*Λόγιο Ερμή*» που

θα ήταν γραμμένη στην κοινή ελληνική γλώσσα. Όταν η ιδέα του αυτή υλοποιήθηκε από τον Άνθιμο Γαζή, ο ίδιος δεν παρέλειπε να αρθρογραφή στο περιοδικό αυτό, ενώ υποστήριζε συνειδητά την κυκλοφορία του, εφόσον διατεινόταν πως μεταλαμπάδευε την παιδεία του δυτικού κόσμου στον ελληνικό. Πράγματι, τα πολιτισμικά γεγονότα που προέβαλε τόσο από τον ελληνικό αλλά κυρίως από την ευρωπαϊκό χώρο συνέβαλαν καταλυτικά στη μετακένωση των αντιλήψεων και των ιδεολογιών του δυτικού κόσμου, ενώ οι φιλολογικές ειδήσεις που περιείχε προπαγάνδιζαν τη χρήση της νεοελληνικής γλώσσας.

«ΚΑΛΛΙΟΠΗ»

Αξιοσημείωτο είναι το ελληνικό λογοτεχνικό περιοδικό «*Καλλιόπη*» που εκδίδεται στη Βιέννη την 1η Ιανουαρίου του 1819 από τον Αθανάσιο Σταγειρίτη. Οι ειδήσεις που περιείχε ήταν κυρίως φιλολογικού περιεχομένου. Η «*Καλλιόπη*» εκδόθηκε ως το αντίπαλο δέος του «*Λόγιου Ερμή*» αλλά αποδείχθηκε κατώτερη σε ποιότητα από εκείνον. Ο Σταγειρίτης κατέκρινε τις ιδέες του Κοραή περί καθιέρωσης της κοινής νεοελληνικής γλώσσας και την αποδοκιμασία του αυτήν την εξέφραζε μέσω του περιοδικού του. Γενικότερα, εκείνος, αν και ήταν πολυμαθής και επιθυμούσε το έργο του να είναι ωφέλιμο για το έθνος, δεν ανταποκρίθηκε πλήρως στις προσδοκίες του. Ωθούμενος από προσωπικές αντιπάθειες και εγκλωβισμένος στις επιταγές μιας συντηρητικής ιδεολογίας, ο ίδιος εστίασε στο να ασκεί οξεία κριτική στον «*Λόγιο Ερμή*» και κυρίως στον εμπνευστή του, τον Αδαμάντιο Κοραή. Αυτό, όμως, είχε ως συνέπεια η «*Καλλιόπη*» να υποβαθμιστεί και να θεωρηθεί δείγμα ιδεολογικής οπισθοδρόμησης, εφόσον δεν είχε αυτόν τον εθνικό και πατριωτικό παλμό όπως τα άλλα

προεπαναστατικά φύλλα της εποχής. Το τελευταίο τεύχος της κυκλοφόρησε το 1821 λίγο μετά την έκρηξη της επανάστασης.

αρχικό και μοναδικό τους σκοπό: την αφύπνιση του ελληνικού έθνους για τη μεγάλη εθνική παλιγγενεσία.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

Επιλογικά, η Βιέννη εξαιτίας της πλούσιας εκδοτικής παραγωγής της αποτέλεσε μία από τις πιο αξιόλογες πνευματικές εστίες του ελληνισμού. Ο Αδαμάντιος Κοραής, ο μεγάλος διδάσκαλος του γένους μας δε δίστασε να της αποδώσει τον χαρακτηρισμό: «*το εργαστήριο της νέας των Γραικών φιλολογίας*». Η τυπογραφία τόσο στην πόλη αυτήν όσο και στον υπόλοιπο ευρωπαϊκό και ελληνικό χώρο αποτέλεσε καταλυτικό παράγοντα στη διαμόρφωση της ελληνικής επανάστασης. Για 30 περίπου χρόνια τα ελληνικά δημοσιογραφικά φύλλα μοχθούσαν να πετύχουν τον

Νικολέττα Παπαθανασίου, Β4

Η Τέχνη στην Αυστρία

ΘΕΑΤΡΟ ΑΥΣΤΡΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το αυστριακό θέατρο έχει επηρεαστεί τόσο από την παράδοση όσο και από τα σύγχρονα ρεύματα και έχει συνδυάσει το λαϊκό στοιχείο με το χιούμορ αλλά και τη λαϊκή θυμοσοφία, δηλαδή αυτή την τάση αντιμετώπισης των προβλημάτων με φιλοσοφική διάθεση και ψυχραιμία. Σημαντικό ρόλο στο αυστριακό θέατρο κατέχει το θέατρο μπαρόκ, που αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της αυστριακής τέχνης.

ΓΝΩΣΤΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΠΟΥ ΕΚΑΝΑΝ ΤΟ ΑΥΣΤΡΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΔΙΑΣΗΜΟ ΤΟΣΟ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΤΟΥΣ ΟΣΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Ο Χέρμαν Μπαρ και ο Άρθουρ Σνίτσλερ είναι δύο από τους γνωστότερους αντιπροσώπους του αυστριακού θεάτρου. Τα έργα τους θεωρούνται βαθιά επηρεασμένα από τον νατουραλισμό, ενώ διαθέτουν και στοιχεία ρομαντισμού με την αίσθηση μιας ησυχαστικής εποχής.

Ένας εξίσου πολύ σημαντικός θεατρικός συγγραφέας είναι ο Ουγκώ φον Χόφμανσταλ. Το έργο του «Γιέτερμαν» θεωρείται το κέντρο του φεστιβάλ του Σάλτσμπουργκ.

Από αυτούς τους τρεις έχουν επηρεαστεί οι σύγχρονοι συγγραφείς της Αυστρίας.

Ο Μαξ Μελ έχει δεχτεί επιρροές από τις λαϊκές ιδέες των μεσσιανικών μυστηρίων και την εποχή του μπαρόκ. Τα κύρια θέματα των έργων του σχετίζονται με βασικά υπαρξιακά πρόβλήματα και διακρίνονται για τη λυρική ομορφιά που αποπνέουν, ενώ φανερώνουν μια καθολική πίστη («*Το δέος των Νιμπελούγκεν*» και «*Η εκδίκηση της Κριμχίλδης*»).

Ο Ρίχαρντ Μπίλλινγκερ, με πιο γνωστά έργα του την «*Άγρια νύχτα*» και «*Άλογα*», είναι γνωστός για την ζωντάνια των κειμένων του στα οποία αναδεικνύεται η πάλη ανάμεσα στον πειρασμό και την αγνότητα.

Στα έργα του Ρούντολφ Χεντς, όπως, ενδεικτικά θα αναφέρω, «*Η Μεγάλη απόφαση*», στο οποίο παρουσιάζεται η ζωή του Αποστόλου Παύλου, και «*Η Λύτρωση*» το οποίο είναι χριστιανικό δράμα, γίνεται αντιληπτή η θεματολογία του

Ο Άρθουρ Σνίτσλερ

καλλιτέχνη, που ανατρέχει στον καθολικισμό και τη λαϊκή παράδοση. Τα έργα αυτά είναι γνωστά για την ικανότητά τους να συγκινούν με την εσωτερικότητα, τις πλούσιες σκέψεις και τη γνήσια γλώσσα τους.

Ο Φέρντιναντ Μπρούκνερ θεωρείται ο πιο πολυπαιγμένος αυστριακός δραματικός συγγραφέας, κυρίως σε θέατρα του εξωτερικού. Επηρεασμένος από τον εξπρεσιονισμό, «*Αρρώστια της νεότητας*», κατέληξε σε ένα προσωπικό εκλεπτυσμένο στυλ με ψυχολογικό φόντο. Στο ιστορικό δράμα του «*Η Ελισάβετ της Αγγλίας*» το οποίο αποτελεί αντιπροσωπευτικό δείγμα της τέχνης του, συνδυάζει στοιχεία παράδοσης με το σύγχρονο επικό θέατρο. Η τέχνη του είναι βαθιά επηρεασμένη από έναν αμείλικτο ρεαλισμό, μέσω του οποίου αποτυπώνει τα φλέγοντα προβλήματα της εποχής.

Ο Φραντς Τέοντορ Τσόκορ διαθέτει ένα πιο σύγχρονο στοιχείο στα έργα του, παρόλο που περιέχει αρκετές ιστορικές υποθέσεις. Επιθυμεί να αναδείξει την ατμόσφαιρα και τη μοίρα μιας ολόκληρης εποχής και όχι τις συγκρούσεις ατόμων. Στο έργο του «*Ευρωπαϊκή τριλογία*» παρουσιάζει την ευρωπαϊκή κρίση ως συνέπεια των δυο παγκοσμίων πολέμων. Τον ενδιαφέρουν οι μυστικές δυνάμεις που διαμορφώνουν μια εικόνα της εποχής μας, κάτι που γίνεται αντιληπτό στο έργο του «*Άσωτος υιός*» σχετικά με τον τελευταίο αντάρτικο πόλεμο στις ακτές της Δαλματίας. Η φαντασία του έχει μία τολμηρή πρωτοτυπία κάτι το οποίο τον ξεχωρίζει.

Ο πιο γνωστός όμως σύγχρονος θεατρικός συγγραφέας της Αυστρίας είναι ο Φριτς Χόχβαϊλντερ, ο οποίος διαθέτει την ιδιαίτερη ικανότητα να παρουσιάζει τα έργα του με μία υποβλητική

επικαιρότητα, ακόμα κι αν παρουσιάζει ιστορικά θέματα. Τα έργα του έχουν μεταφραστεί σε πολλές ξένες γλώσσες, περισσότερες από κάθε άλλου ομοεθνή του συγγραφέα.

Από τους πιο γνωστούς σύγχρονους συγγραφείς είναι, επίσης, και ο Φραντς Πούρινγκερ και ο Χάραλντ Τσούζανεκ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΥΣΤΡΙΑΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Οπως φαίνεται και στους παραπάνω θεατρικούς συγγραφείς υπάρχουν κάποια χαρακτηριστικά τα οποία είναι κοινά στους περισσότερους. Η επιρροή από τη θρησκεία και, ιδιαίτερα, τον καθολικισμό φαίνεται να είναι ένα χαρακτηριστικό το οποίο παίζει σπουδαίο ρόλο στο αυστριακό θέατρο. Επίσης, τα κινήματα παλαιών ετών, όπως είναι ο νατουραλισμός, ο εξπρεσιονισμός και πολλά άλλα φαίνεται να καθορίζουν τα κοινά χαρακτηριστικά των συγγραφέων. Τέλος, οι θεατρικοί συγγραφείς έχουν μια κοινή βαθιά επιθυμία να αναδείξουν τα σύγχρονα προβλήματα που αντιμετωπίζει κάθε εποχή στις κοινωνίες μέσα στις οποίες ζουν. Θεωρούν πως με αυτόν τον τρόπο θα κινήσουν περισσότερο το ενδιαφέρον του κοινού παρά αν παρουσίαζαν θέματα ιστορικού περιεχομένου, τα οποία, όποτε αξιοποιούν, εμπλουτίζουν με σύγχρονα στοιχεία.

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ

Αντιλαμβανόμαστε πως το αυστριακό θέατρο έχει δεχτεί επιρροές και έχει πραγματοποιήσει μια ενδιαφέρουσα μείξη όλων αυτών των χαρακτηριστικών. Έχει βαθιά χαρακτηριστικά από την παράδοση του Μπαρ, Σνίτσλερ και Χόφμανσταλ, που ανοίγουν τον δρόμο προς τα σύγχρονα ρεύματα και έχουν ρίζες στον καθολικισμό.

Τα χαρακτηριστικά των θεατρικών συγγραφών που έχουν αναφερθεί είναι αυτά που διαμορφώνουν το αυστριακό θέατρο μέσα στην ιστορία, το οποίο αξιοποιεί στοιχεία του παρελθόντος και δυνάμεις του παρόντος.

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΒΙΕΝΝΗΣ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΑΛΜΠΕΡΤΙΝΑΣ

Ενα χαρακτηριστικό παράδειγμα για να διαπιστώσουμε την κουλτούρα της ζωγραφικής στην Αυστρία είναι η συλλογή πινάκων ζωγραφικής της Αλμπερτίνα. Πιστεύεται ότι αυτή η συλλογή δηλώνει έμμεσα και τον χαρακτήρα του ιδρυτή της. Ο ιδρυτής της είναι ο Δούκας Αλβέρτος Καζιμίρ του Τέσεν (ή και Αλβερτός Καζιμίρ Αύγουστος), ο οποίος ήταν γιος του Αυγούστου Β' (εκλέκτορας της Σαξονίας και βασιλιάς της Πολωνίας). Παρόλο που ο Δούκας είχε προδιαγεγραμμένο μέλλον ηγέτη, ο ίδιος είχε από νεαρή ηλικία καλλιτεχνική προσωπικότητα.

Ο πατέρας του ήταν συλλέκτης και έφτιαξε τη συλλογή της Δρέσδης, οπότε αποτέλεσε ξεκάθαρη επιρροή για εκείνον. Επιπλέον, καθώς εκείνη την εποχή ο ρεαλισμός κυριαρχούσε, οι άνθρωποι άρχισαν να ενδιαφέρονται περισσότερο για τις τέχνες. Έτσι ξεκίνησε η συλλογή έργων τέχνης. Αργότερα το 1920, η συλλογή πέρασε στα χέρια του κράτους αλλά τα αρχεία ήταν στην κατοχή του προηγούμενου ιδιοκτήτη, δηλαδή του Φρειδερίκου του Τέσεν. Όμως αυτά βρίσκονταν στο κάστρο στο Halbturm και δεν μπορούσαν να δοθούν ώστε

να γίνει έρευνα. Η φωτιά που ξέσπασε στο κάστρο το 1949 κατέστρεψε τα αρχεία και πληροφορίες, όπως, για παράδειγμα, σε ποια τιμή αγόρασε ο Δούκας τους πίνακες. Το γεγονός ότι ο Δούκας ήταν συλλέκτης έγινε γνωστό μέσω της καταγραφής του ημερολογίου του Γιόχαν Γκέοργκ Ουίλ, ο οποίος ήταν χαράκτης, συλλέκτης και έμπορος τέχνης στο Παρίσι και είχε δώσει έργα του στον Δούκα. Σύμφωνα με αυτόν, η συλλογή δεν περιείχε πίνακες στην αρχή αλλά περισσότερο έργα σε χαρτί. Το 1774, ο Δούκας είχε στείλει τον πρέσβη στην Βενετία για να του βρει ιταλικά έργα χαρακτηριστικής.

Αργότερα, σε ένα ταξίδι στην Ιταλία πήρε ως δώρο χαραγμένα έργα του Πιρανέσι από τον Πάπα Πίο τον ΣΤ'. Ο Δούκας, λόγω των γνωριμιών του είχε πρόσβαση και απέκτησε διάφορες συλλογές. Έτσι ξεκίνησε η συλλογή έργων τέχνης. Σήμερα, η συλλογή βρίσκεται στη Βιέννη και αριθμεί πάνω από ένα εκατομμύριο έργα από την τελευταία γοτθική περίοδο μέχρι την σύγχρονη εποχή. Υπάρχουν έργα πολλών καλλιτεχνών, από τον Μιχαήλ Άγγελο, Ρουμπένς, Κλίμτ, Πικάσο και πάρα πολλούς άλλους. Τα έργα καλύπτουν ιστορία 600 χρόνων.

ΕΝΑΣ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΟΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ

Όσον αφορά παλαιότερους και μεσαιωνικούς ζωγράφους στην Βιέννη, αξιόλογος καλλιτέχνης είναι ο Λουκάς Κρανάχ ο Πρεσβύτερος. Γεννήθηκε το 1472 και πέθανε το 1553. Δούλεψε από το 1502-1503 στην Βιέννη. Το διάστημα 1505-1550 ήταν αυλικός ζωγράφος στην Σαξονία. Ο ίδιος δεν έδινε σημασία στις ιδέες της Αναγέννησης και της ιταλικής τέχνης. Χαρακτηρίζεται για το έντονο διακοσμητικό γούστο και τη γραμμική ευαισθησία του. Ένα από τα έργα του είναι «ο Άγιος Ιερώνυμος μετανοών». Τοποθετείται χρονικά στα πρώτα έργα του ζωγράφου, το 1502. Ο παπαγάλος και η κουκουβάγια στον πίνακα είναι σύμβολα του Κρόνου και του Ήλιου που δίνουν ένα τόνο μελαγχολίας. Οι μορφές και οι υφές στον πίνακα είναι πολύ καθαρές. Πιστεύεται από ερευνητές ότι ο πίνακας ήταν παραγγελία από τον Ιστορικό Γιοχάννες Κουσπίνιαν. Αργότερα, το 1927 ο πίνακας αγοράστηκε από το Μουσείο Τέχνης της Βιέννης.

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΟΥ ΖΕΤΣΕΣΙΟΝΙΣΜΟΥ

Συνεχίζοντας στην πιο σύγχρονη ιστορία της τέχνης στη Βιέννη και στην Αυστρία γενικότερα, αξίζει να αναφέρουμε το Κίνημα του Ζετσεσιονισμού ή Αποχισμού, που αναπτύχθηκε σε μια σχολή στην

πρωτεύουσα, το 1897. Είναι γνωστό και ως ο Αποσχισμός της Βιέννης (Vienna Secession). Μια από τις αφορμές που έδωσαν ώθηση στο κίνημα αυτό ήταν το γεγονός ότι η Αυστρία εκείνη την εποχή στηριζόταν ιδιαίτερα σε μία παραδοσιακή και συντηρητική ιδεολογία. Οι καλλιτέχνες και οι σχεδιαστές ήθελαν να έχουν έναν προχωρημένο τρόπο σκέψης και μια πιο

ευρεία προοπτική του αρτιστικού κόσμου. Αυτοί που ανήκαν στο κίνημα ήταν αντίθετοι στον συντηρητισμό που επικρατούσε και στην ένωση των αυστριακών καλλιτεχνών. Έκαναν και την πρώτη τους εμφάνιση στην εφημερίδα/περιοδικό «*Ver Sacrum*», όπου δημοσίευαν τα έργα τους στην Αυστρία αλλά και σε όλο τον κόσμο. Το κίνημα συχνά παρομοιαζόταν - κατά την περίοδο πριν τον α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο - ως η αυστριακή εκδοχή του Jugendstil. Επρόκειτο για ένα στυλ ζωγραφικής εμπνευσμένο από τις φυσικές μορφές και δομές όπως αυτές των λουλουδιών και φυτών. Στο κίνημα ανήκαν ανατρεπτικοί αρχιτέκτονες όπως ο Όττο Βάγκνερ, Αδόλφος Λος και Τζόσεφ Χόφμαν.

Από το κίνημα αυτό χωρίστηκε μια ομάδα με αρχηγό τον Γκούσταβ Κλιμτ και οργάνωσαν μια έκθεση “Kunstschau”. Από την έκθεση αναδείχθηκαν νέοι μοντέρνοι ζωγράφοι όπως ο Όσκαρ Κοκόσκα και ο Άλφρεντ Κούμπιν. Επίσης, χάρη στο κίνημα αναγνωρίστηκαν πολλοί καλλιτέχνες όπως ο Κόλομαρ Μόσερ, ο Τζόσεφ Χόφμαν, ο Γιόσεφ Μαρία Ολμπριχ και άλλοι, οι οποίοι μέσω των έργων τους προώθησαν την αυστριακή τέχνη στον κόσμο. Παράδειγμα αφηρημένων έργων είναι του Φριντενράιχ

Χούντερτβάσσερ. Μάλιστα, όλοι οι καλλιτέχνες που ανήκαν στο κίνημα, μπορούσαν να φτιάχνουν τα έργα τους στο κτήριο του Ζετσεσιονισμού, το οποίο είχε σχεδιαστεί από τον Τζόσεφ Μαρία Όλμπριχ που αναφέρθηκε και προηγουμένως και ήταν μαθητής του Όττο Βάγκνερ. Επειδή το κτήριο είχε κτιστεί σε ένα μέρος που βρισκόταν παλιά ένα μανάβικο και λόγω των χρυσών φύλλων στον «τρούλο», κάποιοι το έλεγαν «Το χρυσό λάχανο». Από την οροφή του κτηρίου φαίνεται να βγαίνει ένα δέντρο, που συμβολίζει τη θέληση των Ζετσεσιονιστών να σπάσουν τα δεσμά της «ελεγχόμενης» και «οριοθετημένης» τέχνης στην Αυστρία. Έπειτα, η Σχολή της Βιέννης στράφηκε από τον ρεαλισμό προς το κίνημα του υπερρεαλισμού. Ένα δείγμα από τα πολλά έργα του Ζετσεσιονισμού είναι από τον Γκούσταβ Κλιμτ η «Αθηνά Παλλάδα» που φτιάχτηκε το 1898. Ο Κλιμτ είχε αναπτύξει μια ιδιαίτερη αγάπη και ενδιαφέρον για τις μυθικές - συμβολικές προσωπικότητες της Ελλάδας και της Ρώμης. Στον πίνακα απεικονίζεται η θεά της σοφίας, η Αθηνά, της οποίας η μορφή δημιουργεί ένα αίσθημα μεγαλοπρέπειας. Η υφή του πίνακα είναι θολή με σκοπό να τονιστεί ο χαρακτήρας της θεάς με έντονο το ανδρικό στοιχείο, που ενισχύεται από την πολεμική πανοπλία που φοράει. Κάποια στοιχεία που της προσδίδουν θηλυκότητα είναι τα μαλλιά της που πέφτουν στους ώμους της και συνδέονται χρωματικά με τη χρυσή της πανοπλία. Στο ένα της χέρι κρατάει μια γυμνή εκδοχή του αγάλματος της Νίκης, κάτι που αποτελεί ένα άλλο επίσης θηλυκό στοιχείο. Πιστεύεται επίσης ότι ο ζωγράφος έχει δεχτεί επιρροές από τη θεωρία των ονείρων του Σίγκμουντ Φρόιντ.

ΜΟΥΣΙΚΗ BIENNHΣ

Η Αυστρία είναι μία χώρα που ξεχωρίζει για τον πλούσιο πολιτισμό της. Ιδιαίτερα γνωστή είναι η μουσική και οι συνθέτες της Βιέννης, οι οποίοι προσέφεραν πολλά σημαντικά έργα που ξεχωρίζουν για τα έντονα συναισθήματα που δημιουργούν. Τρεις από αυτούς θεωρούνται οι πιο σημαντικοί καλλιτέχνες, ο Μότσαρτ, ο Μπετόβεν και ο Χάυντν. Αυτοί συνέθεσαν πάρα πολλά έργα, τα οποία έχουν παιχτεί σε όπερες σε όλο τον κόσμο και έχουν μείνει αξέχαστα στη μνήμη όλων των ανθρώπων.

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΠΕΡΑ

Η Κρατική Όπερα της Βιέννης, η οποία είναι η Λυρική Σκηνή της πόλης, κατασκευάστηκε το 1863, αλλά η πρώτη παράσταση πραγματοποιήθηκε το 1869 με ένα έργο του Μότσαρτ, «*Ντον Τζιοβάνι*». Ακολούθησαν πάρα πολλές όπερες που διασκέδαζαν συνεχώς

το κοινό. Κατά τον β' Παγκόσμιο Πόλεμο, συγκεκριμένα στις 12 Μαρτίου 1945, μετά από έναν αμερικάνικο βομβαρδισμό, η Κρατική Όπερα υπέστη σημαντικές καταστροφές. Η πρόσοψη, η είσοδος, το φουαγιέ, το σαλόνι και η σκάλα σώθηκαν, αλλά η αίθουσα και η σκηνή καταστράφηκαν. Το θέατρο, όμως, ανακατασκευάστηκε και ήταν ανοικτό στο κοινό το 1955. Τώρα πια ονομάζεται και «Erste Haus am Ring» (=Το πρώτο σπίτι στη Ρινγκστράσε), το οποίο συμβολίζει τη δόξα της Βιέννης, ως πνευματικού κέντρου της μουσικής.

Το εξωτερικό του κτηρίου είναι επιβλητικό με αγάλματα και αψίδες που συμβολίζουν τον ηρωισμό, τον έρωτα, την κωμωδία αλλά και την τραγωδία. Το εσωτερικό περιέχει μία πολύ εντυπωσιακή μαρμάρινη σκάλα, που είναι διακοσμημένη με τοιχογραφίες, πολυελαίους και αγάλματα. Ακόμη, περιέχει το σαλόνι του τσαγιού, το οποίο ήταν το σαλόνι του αυτοκράτορα. Αποτελείται από ένα τζάκι, καθρέφτες αλλά και κολώνες με μία χρυσή απόχρωση που προσδίδει μεγαλοπρέπεια στον χώρο. Τέλος, η αίθουσα της σκηνής περιέχει 2.284 θέσεις, οι οποίες είναι καλυμμένες με κόκκινο χρώμα.

ΓΙΟΖΕΦ ΧΑΥΝΤΝ

Ο Γιόζεφ Χάυντν ήταν ένας από τους σημαντικότερους αυστριακούς συνθέτες. Γεννήθηκε το 1732 στο Ρόραου και πέθανε το 1809 στη Βιέννη. Έγραψε συνολικά 104 συμφωνίες και 77

κουαρτέτα. Επιπλέον, έγραψε ορατόρια, όπερες, 12 λειτουργίες, 31 τρίο με πιάνο και 60 σονάτες για το πιάνο. Οι συνθέσεις του βασίστηκαν σε πέντε μέρη, τα δύο από αυτά ήταν Μενουέτα· αργότερα τα περιόρισε σε τέσσερα μέρη. Το βασικό Allegro της αρχής, το οποίο ξεκινούσε με μία εισαγωγή, το Adagio ή Andante, παραλλαγές του Menuetto, και τέλος το φινάλε που είχε την μορφή του Rondo. Οι πρώτες συμφωνίες του χρονολογούνται το 1759.

Ο Χάυντν ήταν μία ιδιοφυΐα στον τομέα της ορχήστρας. Διάλεγε κομμάτια με λαϊκό ύφος και τα επεξεργαζόταν με καταπληκτική τέχνη, μέχρι να φτάσουν στην τελειότητα. Εκφράζει τη μακαριότητα της ευτυχίας μέσα από τα έργα του τα οποία περιλαμβάνουν, κυρίως, οργανική μουσική, αλλά έχει γράψει αρκετές όπερες οι οποίες έχουν ένα κωμικό ή δραματικό ύφος. Ο Μότσαρτ, ο οποίος ήταν και αυτός μία ιδιοφυΐα σε αυτόν τον τομέα της μουσικής, επηρέασε τα έργα του Χάυντν.

ΒΟΛΦΓΚΑΝΓΚ ΑΜΑΝΤΕΟΥΣ ΜΟΤΣΑΡΤ

Ένας άλλος πολύ σπουδαίος συνθέτης, ένας από τους πιο γνωστούς, έως και σήμερα, καλλιτέχνες είναι ο Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ. Ο Μότσαρτ γεννήθηκε το 1756 στο Ζάλτσμπουργκ και έζησε μόνο 35 χρόνια, καθώς πέθανε το 1791. Συνέθεσε περίπου 600 έργα τα οποία χωρίζονται σε συμφωνικά, δωματίου, κονσέρτα, όπερες και χορωδιακά, τα περισσότερα από τα οποία ήταν αριστουργήματα. Μέσα στα έργα του παρουσιάζει με έναν ιδιαίτερο τρόπο τη

νιότη αλλά και την εύκολη ζωή που χαρίζει ο κληρονομημένος πλούτος.

Στα έργα του, ο Μότσαρτ σπάνια δείχνει απογοήτευση ή μιζέρια, καθώς αυτά αποτελούν διέξοδο από τις σκοτεινές και θλιμμένες μέρες. Είναι το φως σε μία ανοιξιάτικη μέρα που νοσταλγεί την ευτυχία, τη λύτρωση. Ο Μότσαρτ είχε μία ιδιαίτερη ικανότητα να συνθέτει υπέροχα έργα δραματικής μουσικής.

ΛΟΥΝΤΒΙΧ ΒΑΝ ΜΠΕΤΟΒΕΝ

Μία ακόμη κορυφαία μουσική προσωπικότητα ήταν ο Λούντβιχ βαν Μπετόβεν. Ο Μπετόβεν έζησε από το 1770 έως και το 1827. Γεννήθηκε στη Βόννη και απεβίωσε στη Βιέννη. Ο Μπετόβεν, μέσα από τα έργα του, εκφράζει τα ανθρώπινα πάθη. Επηρεασμένος από τη Γαλλική Επανάσταση είχε έναν υπερήφανο αλλά και εγωιστικό χαρακτήρα. Δυστυχώς, στα 29 του χρόνια άρχισε να χάνει την σημαντικότερη αίσθηση που χρειάζεται ένας άνθρωπος για να γράφει μουσική, την ακοή του. Όμως, δεν σταμάτησε να γράφει έργα και Συμφωνίες για ορχήστρες.

Συνέχισε να παλεύει και κατάφερε να γράψει εννέα Συμφωνίες παρά την ασθένεια που του δυσκόλευε την προσωπική αλλά και επαγγελματική ζωή του. Ο καλλιτέχνης αυτός κατάφερε να αναδειχθεί στον κόσμο της μουσικής με ανυπέρβλητα έργα, τα οποία προκαλούν στο άκουσμά τους ρίγη συγκίνησης.

Όπως φαίνεται η Αυστρία και, ειδικότερα, η Βιέννη, ανέδειξαν και αναδεικνύουν πολλούς καλλιτέχνες, οι οποίοι έχουν δημιουργήσει μοναδικά έργα στον τομέα της μουσικής. Η πόλη αυτή έχει καθιερωθεί ως κέντρο της μουσικής με έναν μεγάλο αριθμό συνθέσεων που παίζονται και ακούγονται σε όλον τον κόσμο και έχουν χαράξει τον πολιτισμό.

Κυριακοπούλου Άννα, Α5
Λι Αθηνά, Α5
Λιγνού Αλίκη, Α5

63 | Ευρωπαϊκή πολιτική για το περιβάλλον Το παράδειγμα της Αυστρίας

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος βασίζεται στο άρθρο 174 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η πολιτική αυτή αποσκοπεί:

- στη διατήρηση, στην προστασία και στη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος,
- στην προστασία της υγείας του ανθρώπου.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στη συνετή και ορθολογική χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και οι εθνικές κυβερνήσεις έχουν θέσει σαφείς στόχους που καθοδηγούν την ευρωπαϊκή περιβαλλοντική πολιτική μέχρι το 2020 και έχουν διαμορφώσει ένα όραμα για το τι πρέπει να έχει γίνει έως το 2050.

Ενδεικτικά αναφέρονται:

- η προστασία, η διατήρηση και η ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου

της Ένωσης,

- η μετατροπή της οικονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε μια οικονομία αποδοτική ως προς τους πόρους, πράσινη, ανταγωνιστική και χαμηλών εκπομπών άνθρακα και
- η προστασία των πολιτών της ΕΕ από τους διάφορους περιβαλλοντικούς κινδύνους.

Από την αρχή της δεκαετίας του '70, μακροπρόθεσμα προγράμματα δράσης θέτουν το πλαίσιο της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΕ. Μετά την έναρξη ισχύος του 6ου Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον (ΠΔΠ) το 2002, η οικονομική κρίση αύξησε την ποικιλομορφία των προκλήσεων – συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης για μεγαλύτερη αποδοτικότητα των πόρων – προβάλλοντας την πράσινη ανάπτυξη ως στοιχείο που θα συμβάλλει στην ανάκαμψη της Ευρώπης.

7ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (ΠΔΠ)

Τον Νοέμβριο του 2013 εγκρίθηκε το 7ο ΠΔΠ το οποίο καθόρισε τους στόχους της περιβαλλοντικής πολιτικής έως το 2020 με όραμα: «το 2050, οι Ευρωπαίοι να ζουν καλά αλλά να σέβονται και τα οικολογικά όρια του πλανήτη».

Το 7ο ΠΔΠ περιλαμβάνει εννέα στόχους προτεραιότητας. Τρεις από αυτούς καλύπτουν τους βασικούς τομείς δράσης: προστασία της φύσης, αποδοτικότερη χρήση των πόρων και δημιουργία οικονομίας χαμηλών εκπομπών άνθρακα καθώς και προφύλαξη της υγείας του ανθρώπου από περιβαλλοντικούς κινδύνους. Άλλοι τέσσερις στόχοι επικεντρώνονται στα βήματα που πρέπει να ακολουθήσουν η ΕΕ και τα κράτη μέλη για την επίτευξη των εν λόγω στόχων, ενώ οι υπόλοιποι δύο είναι οριζόντιοι και αποσκοπούν στη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και την εγκαθίδρυση συνεργασίας σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η Ευρωπαϊκή πολιτική για το περιβάλλον αποσκοπεί στην προώθηση, σε διεθνές επίπεδο, μέτρων για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ή παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων. Η ΕΕ διαθέτει το πιο ολοκληρωμένο σύνολο νομοθετημάτων περιβαλλοντικής προστασίας, παγκοσμίως, και αυτά τα νομοθετήματα αποτελούν τη βάση του νέου προγράμματος. Υπάρχουν ήδη στόχοι για τις εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου, την ενεργειακή αποδοτικότητα και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την ποιότητα των υδάτων και του ατμοσφαιρικού αέρα, τα απορρίμματα, τις χημικές ουσίες, τη βιοποικιλότητα, τους φυσικούς πόρους, και ακόμα περισσότερα. Ωστόσο, η νομοθεσία είναι αποτελεσματική μόνο εφόσον εφαρμόζεται σωστά. Συνεπώς, η εφαρμογή της τρέχουσας νομοθεσίας είναι ζωτικής σημασίας – τόσο για την εξοικονόμηση χρημάτων όσο και για την εξασφάλιση υγιέστερου περιβάλλοντος.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) είναι οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης με κύριο καθήκον την παροχή έγκυρης και ανεξάρτητης πληροφόρησης για το περιβάλλον. Ο ΕΟΠ στοχεύει στην υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης, συμβάλλοντας στην επίτευξη σημαντικών και μετρήσιμων βελτιώσεων για το περιβάλλον της Ευρώπης μέσα από την παροχή έγκαιρων, στοχευμένων, συναφών και αξιόπιστων πληροφοριών στους φορείς χάραξης πολιτικής και στο κοινό.

Τέλος, η ΕΕ διαθέτει στέρεες βάσεις όσον αφορά τη βιώσιμη ανάπτυξη και έχει επίσης δεσμευτεί πλήρως να πρωτοστατήσει, μαζί με τα κράτη μέλη της, στην υλοποίηση της Ατζέντας 2030 των Ηνωμένων Εθνών. Στόχος της βιώσιμης ανάπτυξης είναι να καλύπτονται οι ανάγκες των σημερινών γενεών χωρίς όμως να τίθεται σε κίνδυνο η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να καλύπτουν τις δικές τους ανάγκες. Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που περιλαμβάνει οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές οι οποίες αλληλοενισχύονται. Οι στόχοι της βιώσιμης ανάπτυξης εστιάζουν στα εξής:

- ανθρώπινη αξιοπρέπεια,
- περιφερειακή και παγκόσμια σταθερότητα,
- διασφάλιση της «υγείας» του πλανήτη μας,
- δίκαιες και ανθεκτικές κοινωνίες,
- ευημερούσες οικονομίες.

Προκειμένου να προωθηθεί η αειφόρος ανάπτυξη σε όλο τον κόσμο, η ΕΕ συνεργάζεται με τους εξωτερικούς της εταίρους, χρησιμοποιώντας όλα τα εργαλεία που είναι διαθέσιμα στο πλαίσιο των εξωτερικών πολιτικών της, και στηρίζει τις προσπάθειες των αναπτυσσόμενων χωρών.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΣΤΡΙΑ

Η Αυστρία, χώρα μέλος της ΕΕ, στηρίζει με πολλούς τρόπους την ευρωπαϊκή πολιτική περιβάλλοντος. Σύμφωνα με τον Αντρέα Τσούλιγκ από το Υπουργείο Περιβάλλοντος της Αυστρίας, η βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη της Αυστρίας στοχεύει στο να επιτευχθεί μια ισορροπία ανάμεσα στην περιβαλλοντική και κλιματική προστασία, την ποιότητα ζωής και την οικονομική ανάπτυξη. Αρκετά δεδομένα δείχνουν ότι η πράσινη οικονομία είναι παράγοντας ανάπτυξης. Τα προηγούμενα χρόνια, μάλιστα, η βιομηχανία περιβαλλοντικής τεχνολογίας στην Αυστρία είχε διπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης σε σχέση με τον γενικό ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης της χώρας.

Επιπλέον, η Αυστρία είναι μία από τις χώρες που βρίσκονται στο επίκεντρο της κλιματικής αλλαγής. Γι' αυτόν τον λόγο, έλαβε σημαντικά μέτρα για να μειώσει την εκπομπή διοξειδίου του άνθρακα, και μάλιστα από το 2008 έως το 2012, μείωσε κατά 13% την εκπομπή αερίων του θερμοκηπίου.

Επιπλέον, στην Αυστρία συνολικά, το 75% της ενέργειας προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές και το υπόλοιπο από ορυκτά καύσιμα.

Το 2000 το πετρέλαιο αντιπροσώπευε το 39% της καταναλώσιμης ενέργειας, το φυσικό αέριο το 20%, ο άνθρακας το 10%, η υδροηλεκτρική ενέργεια το 31%, ενώ η πυρηνική ενέργεια 0%. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι σε δημοψήφισμα που πραγματοποιήθηκε το 1978 αποφασίστηκε να μη γίνει χρήση της πυρηνικής ενέργειας.

Το κρατίδιο της βορειοανατολικής Αυστρίας, το μεγαλύτερο στη χώρα, λαμβάνει σήμερα το 63% της ηλεκτρικής του ενέργειας από την υδροηλεκτρική ενέργεια, το 26% από την αιολική ενέργεια, 9% από τη βιομάζα και μόλις το 2% από την ηλιακή.

Η Κάτω Αυστρία έχει επίσης δημιουργήσει 38.000 πράσινες θέσεις εργασίας, αριθμό τον οποίο η πολιτεία έχει στόχο να αυξήσει σε 50.000 μέχρι το 2030.

Η Αυστρία είναι μία χώρα της Ευρώπης που όπως και το Βέλγιο, η Δανία, η Γερμανία, η Ολλανδία και η Σουηδία, το 2014, δεν έστειλαν σχεδόν καθόλου αστικά απόβλητα σε χώρους υγειονομικής ταφής, εφόσον, με στοιχεία της Επιτροπής Περιβάλλοντος της Κομισιόν, αυτές οι χώρες διαθέτουν δεκάδες μονάδες αποτέφρωσης, επεξεργασίας και ανακύκλωσης σκουπιδιών, δηλαδή υπερσύγχρονα εργοστάσια τα οποία μετατρέπουν τα απορρίμματα σε ενέργεια και θέρμανση με τεράστια οφέλη για το περιβάλλον. Μόλις έξω από τη Βιέννη λειτουργούν δύο εργοστάσια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, που προέρχεται από την καύση απορριμμάτων.

Τέλος , είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η Αυστρία είναι μια από τις πιο εξελιγμένες χώρες στην Ευρώπη σε ό,τι αφορά στην εφαρμογή των πρακτικών διαχείρισης απορριμμάτων, με άρτια οργανωμένες μονάδες διαλογής και κομποστοποίησης απορριμμάτων, εργοστάσια σύνθετης επεξεργασίας πολλών, ταυτόχρονα, ρευμάτων ανακυκλώσιμων υλικών και με εργοστάσια καύσης.

Η προσέγγιση της διαχείρισης αποβλήτων γίνεται μέσω της διαλογής στην πηγή ανακυκλώσιμων υλικών και της θερμικής διαχείρισης των αποβλήτων με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Οι πολίτες μεταφέρουν οι ίδιοι τα απορρίμματά τους στους ειδικούς κάδους συλλογής, ενώ εντυπωσιακό είναι το γεγονός ότι ακόμη και τα τηγανέλαια, τα πηγαίνουν σε ειδικές μονάδες μέσα σε δοχεία, τα οποία οι εργαζόμενοι τους τα επιστρέφουν καθαρά για να τα ξαναγεμίσουν.

Ιωάννης Αννόπουλος, Β1

ΕΛΛΗΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΨΥΧΙΚΟΥ
ΛΥΚΕΙΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ